

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

Bakalářská práce

2024

Pavλίna Ondrejková

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

**Válka ve Vietnamu a role televizního vysílání ve
Spojených státech amerických**

Bakalářská práce

Autorka práce: Pavlína Ondřejková

Studijní program: Mediální studia

Vedoucí práce: PhDr. Martin Groman, Ph.D.

Rok obhajoby: 2024

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 15. 4. 2024

Pavλίna Ondrejková

Bibliografický záznam

ONDREJKOVÁ, Pavlína. *Válka ve Vietnamu a role televizního vysílání ve Spojených státech amerických*. Praha, 2024. 74 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra mediálních studií. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Martin Groman, Ph.D.

Rozsah práce: 136 183 znaků

Abstrakt

Bakalářská práce je zaměřena na analýzu toho, jakým způsobem sledují vybrané studie počínání médií během války ve Vietnamu. Práce se nejvíce zaměřuje na rok 1968 a události ofenzívy Tet a zkoumá, jakým způsobem média (převážně televize) reflektovala tyto události. Kvalitativní analýzou sleduje také, zda vybrané studie podporují, nebo naopak vyvrací stanovisko Pentagonu a oficiální vyjádření, které mělo za to, že média mohou za americký neúspěch ve Vietnamu. Analýzou bylo zjištěno, že ani jedna z vybraných studií nepodporuje oficiální stanovisko, že by média mohla za prohru Spojených států ve válce ve Vietnamu, ale všechny studie mají za to, že média sehrála velmi důležitou roli.

Abstract

In my thesis I focus and analyse how selected studies track the media's actions during the Vietnam War. I focus most closely on 1968 and the events of the Tet Offensive and examine how the media (mainly television) reflected these event. Through qualitative analysis, i also trace whether the selected studies support or refute the Pentagon's official statement that held the media responsible for America's failure in Vietnam. My analysis found that none of the selected studies support the official position that the media was responsible for the United States' loss in the Vietnam War, but all of the studies consider that the media played a very important role.

Klíčová slova

Válka, Vietnam, ofenzíva Tet, televize, natáčení, televizní válka

Keywords

War, Vietnam, Tet offensive, television, shooting, television war

Title/název práce

War in Vietnam and the role of Television Broadcasting in the United States of America

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu práce panu PhDr. Martinu Gromanovi, Ph.D. za jeho připomínky, rady, ochotu a trpělivost při psaní této práce.

Obsah

Úvod	9
Historický kontext	9
Vietnam	9
USA	10
Americká zahraniční politika po roce 1945.....	10
Zapojení USA do války ve Vietnamu.....	13
Válka ve Vietnamu	15
Televizní vysílání v USA	15
Fenomén televize.....	18
Mediální pokrytí války ve Vietnamu.....	19
Role televizních hlasatelů a moderátorů.....	20
Ofenzíva Tet.....	20
Zástupci tisku ve Vietnamu.....	22
Počátek ofenzívy Tet a její mediální pokrytí.....	22
Útok na americké velvyslanectví.....	24
Poprava Nguyena Van Lema.....	32
Použití chemických zbraní a bombardování během ofenzívy Tet.....	34
Masakr ve městě Hue	36
Obléhání Khe Sanh.....	38
Nejdůvěryhodnější muž Ameriky ve Vietnamu	43
Televizní válka	45
Analýza studií o dopadu televizního vysílání.....	49
Studie Big Story.....	50
Studie The Vietnam War and American Culture.....	53

Studie The “Uncensored War”	57
Srovnání analyzovaných studií.....	61
Závěr.....	62
Summary.....	64
Použitá literatura.....	65
Seznam příloh.....	69
Přílohy	70

Úvod

Válka ve Vietnamu byl ozbrojený konflikt, který probíhal na území Vietnamu a v příhraničí sousedního Laosu a Kambodži od konce 50. let 20. století až do poloviny 70. let 20. století a jednalo se o jednu z nejvýznamnějších událostí dvacátého století. Do války nebyl zapojen pouze Vietnam, ale později také Spojené státy americké, Austrálie, Nový Zéland, Jižní Korea, Thajsko a Filipíny. Tyto státy se snažily bránit šíření komunismu v jižním Vietnamu a také se obávaly šíření komunismu do celého světa. Válka měla zpočátku poměrně velkou podporu, ale postupem času se stala velmi nepopulární. Strach z šíření komunismu nebyl patrný pouze v zahraniční politice, ale také na domácí půdě. V průběhu války ve Vietnamu také probíhá mezi Spojenými státy a Sovětským svazem takzvaná studená válka, ta však nikdy nepřerostla v přímý vojenský konflikt, šlo především o propagandu a snahy o oslabení moci nepřítele.

Spojené státy ve Vietnamu utrpěly jasnou porážku a televize měla v tomto ohledu nemalou roli. Jako masové médium, které bylo v tomto období na vzestupu, měla televize velký potenciál ovlivnit mnoho lidí, proto jsem se rozhodla, že svoji bakalářskou práci postavím na předpokladu, že televize měla vliv i na ukončení války ve Vietnamu. Původně jsem ve své tezi uváděla, že budu analyzovat články, které se ofenzivně Tet věnují. Nicméně vzhledem k tomu, že oficiální tvrzení Pentagonu uvádí, že média a televize stojí za neúspěchem Spojených států a studie, ze kterých jsem při psaní této práce čerpala se tomuto stanovisku věnují také. Rozhodla jsem se tedy, že budu analyzovat tyto studie a zaměřím se na to, zda stojí za oficiálním tvrzení Pentagonu, že jsou média jasným viníkem amerického neúspěchu.

Historický kontext

Vietnam

Po druhé světové válce se ve Vietnamu moci chopili komunisté v čele s Ho Či Minem a byla vyhlášena Vietnamská demokratická republika. První, kdo se postavil na odpor byla Francie, která v Indočíně (ta zahrnovala mnohem větší území, než jen dnešní Vietnam) chtěla obnovit své kolonie, avšak po pěti letech bojů v květnu 1954 u Dien Bien Phu kapitulovala.

Bitva u Dien Bien Phu byla jedna z nejkrvavějších od konce 2. světové války a během války ve Vietnamu měl její kontext zásadní vliv. V červenci 1954 byl Vietnam na konferenci o Indočíně rozdělen na severní a jižní část. Sever se nazýval Vietnamská demokratická republika, hlavním městem byla Hanoj a stále zde přetrvával komunistický režim s vůdcem Ho Či Minem. Jih se nazýval Vietnamská republika, hlavním městem byl Saigon a byl zde zvolen prezident Ngo Dinh Diem. „*Ten vládl v Jižním Vietnamu téměř deset let, od svého nástupu k moci v červenci 1954 až do svého zavraždění v listopadu 1963.*“¹

Na počátku 60. let byla v Jižním Vietnamu založena Národní fronta osvobození Vietnamu a s ní také oddíly zvané Vietcong (nebo také Vietnamští komunisté), které podporoval Ho Či Min. Další válka ve Vietnamu začala jako pokus Vietcongu o svržení vlády Jižního Vietnamu. Severní Vietnam toužil opět spojit Vietnam pod komunistickou nadvládou. Postupně se do válečného konfliktu začaly přidávat další země a mezi prvními zeměmi byla Amerika, která se obávala šíření komunismu do celého světa.²

USA

V 60. letech 20. století se Amerika nachází v poměrně stabilní situaci z hlediska hospodářské politiky, problémy s narůstající inflací se začínají objevovat až po zapojení USA do války ve Vietnamu, kdy v 70. letech nastává krize. V 60. letech Amerikou ovšem hýbají pochody a protesty za práva černochů, v čele s Dr. Martinem Lutherem Kingem, později také protiválečné protesty a pochody a objevuje se hnutí Hippiies.

Americká zahraniční politika po roce 1945

Po 2. světové válce, 12. března 1947, tehdejší prezident Harry S. Truman proklamoval teze, které později dostaly název Trumanova doktrína. Ta zdůrazňovala nutnost čelit agresí, „*kteřou ,vyvíjejí totalitní (komunistické) režimy na svobodné občany’ a která ,podkopává základy mezinárodního míru a tím i bezpečnost USA*“.³ Spojené státy tak na sebe vzaly roli dohlížející velmoci, která přispěchá na pomoc. Nejednalo se pouze o

¹ FISHEL, R. Wesley, HENDERSON, William. *The Foreign Policy of Ngo Dinh Diem*. In: FISHEL, Wesley, R. *Vietnam: Anatomy of a Conflict*. Illinois: F. E. Peacock Publishers, Inc., 1968, s. 193 [cit. 6.12.2023]

² NĚMEC Václav, SVITAK Daniel. *Válka ve Vietnamu* [online]. Dějepis.com, cit. 6.12.2023. Dostupné z: <https://www.dejepis.com/ucebnice/valka-ve-vietnamu/>

³ NĚMEC Václav, SVITAK Daniel. *Spojené státy americké po druhé světové válce* [online]. Dějepis.com, cit. 7.12.2023. Dostupné z: <https://www.dejepis.com/ucebnice/spojene-staty-americke-po-druhe-svetove-valce/>

Vietnam, ale také o Koreu, Kubu a další státy, kam Spojené státy vyslaly své vojáky.

Válka v Koreji a na Kubě

Válce ve Vietnamu předcházely, mimo jiných, válka v Koreji a válka na Kubě. Oba tyto konflikty proběhly, z obecného hlediska, mezi Západem a Východem.

Korejská válka (od 1950 do 1953) měla podobný scénář jako válka ve Vietnamu. Korea byla rozdělena na Jižní, která byla podporovaná OSN, a Severní - Korejskou lidově demokratickou republiku, která byla neformálně podporovaná Sovětským svazem a Čínskou lidovou republikou. Spojené státy vyslaly do Koreje na 300 tisíc vojáků, kteří spolu s jednotkami dalších států pomohli jihokorejským jednotkám odrazit invazi. Dohoda o příměří byla podepsána v roce 1953 a obnovila hranici kolem 38. rovnoběžky (ta dříve rozdělovala Koreu na jižní část okupovanou Američany a severní část okupovanou Sověty). Mediálně byla samozřejmě i tato válka pokryta a např. v New York Times se objevil první článek 25. června 1950 na první straně s titulkem *WAR IS DECLARED BY NORTH KOREANS*⁴ (tedy SEVEROKOREJCI VYHLÁSILI VÁLKU).

V americké historii jsou válka ve Vietnamu a válka v Koreji srovnávány. „*Korejská válka a válka ve Vietnamu byly podobné konflikty. Obě byly občanské války na Asijské pevnině; u obou Spojené státy podporovaly nekomunistickou stranu proti komunistické. ... Obě války měly také širokou podporu, když začaly. ... Obě se staly nepopulární; popularita se měřila v obou případech průzkumy veřejného mínění, kdy dotaz zněl, zda byla chyba, že USA vstoupila do války.*“⁵ Válka znamenala jak Koreu tak Vietnam, ale na rozdíl od Vietnamu je Korea stále rozdělena na Severní a Jižní.

Kuba byla ohniskem konfliktu již od konce 50. let 20. století. Američané umístili své rakety v Turecku, na což Sovětský svaz odpověděl svým rozmístěním raket právě na Kubě, čímž vypukla v roce 1962 Karibská krize. Reakcí byla blokáda Kuby, kterou vyhlásily Spojené státy a ta měla zabránit dopravení dalších raket na toto území. Po jednáních byly již instalované rakety odstraněny. Spojené státy se zavázaly, že nenapadnou Kubu a že taktéž

⁴ War is declared by North Koreans. In: The New York Times [online]. 25.6.1950 [cit. 27.12.2023]; str. 1. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/1950/06/25/archives/war-is-declared-by-north-koreans-fighting-on-border-communist.html?searchResultPosition=212>

⁵ MANDELBAUM Michael. *Vietnam: The Television War*. Daedalus [online]. The MIT Press, 1982, 111(4), str. 162-163 [cit. 28.12.2023]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/20024822>

stáhnou své rakety z Turecka.⁶

McCarthyismus a rudá panika

Hrozba komunismu byla v USA patrná již dříve než začala válka v Koreji. Pojem McCarthyismus, dle senátora Josepha McCarthyho, který byl hlavní mediální tváří, byl užíván k popsání antikomunistických tlaků, které se nejvýrazněji projevovaly během 1. poloviny 50. let 20. století. Během tohoto období byla vytvářena obvinění z podvratných činností nebo velezrady či ze sympatizování s komunismem bez ohledu na důkazy. V letech 1950 - 1956 tak v USA zavládla tzv. rudá panika a šířil se strach z komunismu a expandování SSSR. Během období McCarthyismu byla velmi vysoká míra politických represí proti americké levici, cílené šíření strachu mezi obyvateli, byly provedeny 2 popravy, několik tisíc lidí bylo propuštěno, někteří cizinci byli deportováni, desítky osob zvolilo exil, mnoho umělců se vyskytlo na černých listinách a více než sto osob bylo zatčeno za komunistickou činnost. Celkově bylo několik milionů osob podezříváno z komunismu a byly o nich vedeny složky.⁷ Politický tlak samozřejmě prosakoval i do tisku „...události se odrážely i v úspěšných snahách antikomunistické pravice ovlivnit personální obsazení a programovou náplň televize 50. let.“⁸

McCarthyho zapálení pro antikomunistické postoje bylo některými vnímáno spíše až jako fanatismus, nicméně strach byl stále ve veřejném prostoru patrný. Později se panika z šíření komunismu uklidnila, ale stále přetrvávala domněnka, která byla později také proklamována politiky, že je nutné s komunismem a nepřímo také se Sovětským svazem bojovat. Pro ospravedlnování války ve Vietnamu a zdůrazňování její důležitosti a důležitosti bojů amerických vojáků ve Vietnamu byla hrozba komunismem důležitá. „Američané šli do Vietnamu s předpokladem, že tamní konflikt má dvě strany, ‚naši‘ a komunistickou.“⁹ I během tohoto konfliktu bylo patrné rozdělení na naši stranu, tedy na tu americkou (tu správnou, která bojuje za dobrou věc) a jejich, tedy tu komunistickou, která napadla jižní Vietnam a tím i svobodnou demokracii. Slova jako „naše“ či „naši“ využívaly tisk a vysílání hojně, jak budu zmiňovat níže. Velmi často mohli čtenáři, posluchači a diváci vnímat spojení

⁶ GROMAN, Martin. KONČELÍK, Jakub. *Propaganda Východ versus Západ v 50. a 60. letech* [přednáška]. Praha: FSV UK v Praze, 20.11.2023 [cit. 27.12.2023]

⁷ Tamtéž [cit. 27.12.2023]

⁸ BODDY, William. *The Beginnings of American Television*. In: SMITH, Anthony. *Television An International History*. Oxford University Press, 1995, s. 29 [cit. 27.12.2023] ISBN: 0-19-874249-5

⁹ HALLIN, C. Daniel. *The "UNCENSORED WAR". The media and Vietnam*, s. 202. California: University of California Press, 1989 [cit. 27.12.2023]. ISBN 0-520-06543-3

„naši američtí hoši“, „naše rodiny“, „naši vojáci“ a tato patriotická hesla se pravidelně objevovala v médiích. Je zde taktéž patrná hrdost na americký národ, silné vlastenecké cítění, indoktrinace a důraz na individualismus.

Zapojení USA do války ve Vietnamu

Roku 1961 se stal americkým prezidentem John F. Kennedy, který během svého prvního roku v úřadu rozšiřoval mnoha cestami závazky Spojených států vůči Jižnímu Vietnamu. V roce 1956 se, tehdy ještě jako senátor, zúčastnil konference America's Stake in Vietnam, jež rozhodovala o budoucnosti Vietnamu a podílu USA na této zemi. Kennedy sám byl členem organizace American Friends of Vietnam, která přispěla nemalé peníze, mimo jiné, také na tuto konferenci.¹⁰

Kennedyho předchůdce (Dwight D. Eisenhower) podporoval Jižní Vietnam ekonomicky a zasíláním vojenského vybavení, ale neměl uzavřenou alianci, která vyžadovala velkou dávku úsilí z Kennedyho strany. Spojené státy poskytovaly Jižnímu Vietnamu od jara 1955 pomoc a vládě prezidenta Diema poskytovaly vojenskou a hospodářskou pomoc v hodnotě více než 2 miliard USD.¹¹ Počátkem 60. let také vstupují americká vojska do Vietnamu.¹² Kennedy byl přesvědčen, že je třeba bojovat proti rozpínavosti komunistů a vyslal do Vietnamu válečné poradce, kteří měli proti dobře zásobenému nepříteli pomoci jednotkám ARVN¹³. Za doby působení amerických vojsk ve Vietnamu se v USA vystřídalo více prezidentů, přičemž každý měl na tuto válku trochu odlišný pohled. Všechny je ale spojovalo, že nechtěli být obviňováni ze ztráty Vietnamu ve prospěch komunistů. Vliv na válku ve Vietnamu mělo samozřejmě více faktorů jako např. politici, události, které se staly na domácí půdě, mírová hnutí a především také média. Tisk, televize a rozhlas byli spojeni se všemi výše zmíněnými faktory, protože se pravidelně psalo o tiskových konferencích, aktuálních událostech, o působení mírových hnutí a dalších. Právě

¹⁰ BUTTINGER, Joseph. *France and Frenchmen, Saigon Intrigue*. In: FISHEL, R. Wesley. *Vietnam: Anatomy of a Conflict*. Illinois: F. E. Peacock Publishers, Inc., 1968, s. 142 [cit. 28.12.2023]

¹¹ FISHEL, R. Wesley, HENDERSON, William. The Foreign Policy of Ngo Dinh Diem. In: FISHEL, R. Wesley. *Vietnam: Anatomy of a Conflict*. Illinois: F. E. Peacock Publishers, Inc., 1968, s. 213 [cit. 28.12.2023]

¹² PELZ, Stephen. *John F. Kennedy's 1961 Vietnam War decisions*, str. 356 [online]. In: Taylor & Francis Online, 24.1.2008 [cit. 28.12.2023]. Dostupné z:

https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/01402398108437093?casa_token=G1T6gUIF32UAAAAA:-V64XZYEmzz3ZYHqSWxyCMbnEqS-JIEx5iwkYFfmj-WRmqF3X5BhhRe1eEbEre0aAn3Rk1CMOY

¹³ Army of the Republic of Vietnam

událost, která ovlivnila válku ve Vietnamu a která taktéž zapříčinila nástup Lyndona B. Johnsona do úřadu se pojí s médii a to především s televizí. Řeč je o atentátu na prezidenta Kennedyho, který se uskutečnil 22. listopadu 1963 a během kterého byli prezident a guvernér státu Texas postřeleni. Jak napsal Jon Herskovitz pro Reuters, „*tato událost změnila fungování médií na další desetiletí. Byla to transformující událost v přímém přenosu a celosvětovém televizním zpravodajství...a naprosto změnila způsob, jakým lidé přijímají zprávy.*“¹⁴ Tato tragická událost otřásla celými Spojenými státy a změnila nejen to, jak média o takovýchto událostech informovala, ale také změnila politické dění. Prezidentem se po smrti Johna F. Kennedyho stal jeho viceprezident Lyndon B. Johnson. Ten, v srpnu 1964, využil události zvané incident v Tonkinském zálivu, aby mohl zvýšit vojenskou přítomnost v zemi. Dne 5. srpna 1964 se v The New York Times na první stránce objevuje hlavní titulek hlásající, že „*Americká letadla útočí na základny v severním Vietnamu; prezident nařizuje ‚omezenou‘ odvetu poté, co komunistické čluny PT obnovily nájezdy*“ a pod ním článek s podtitulkem „*VYHNÁNÍ RUDÝCH - V Tonkinském zálivu se pravděpodobně potopila dvě torpédová plavidla.*“¹⁵

Prezident Johnson ovšem překroutil fakta, aby přesvědčil Kongres k získání neomezené pravomoci použít vojenskou sílu. V televizi bylo odvysíláno prezidentovo prohlášení, že „*k teroristické agresi proti mírumilovným vesničanům v Jižním Vietnamu se nyní přidala otevřená agrese na volném moři proti Spojeným státům americkým, avšak naše reakce bude prozatím omezená a přiměřená.*“¹⁶ Američtí piloti se ale poprvé chystali svrhnout bomby na Severní Vietnam.

K odtajnění materiálů, které potvrdily, že tento střet se pravděpodobně vůbec nestal došlo až ke konci roku 2005. Dne 30. května 2006 byla NSA (National Security Agency) zveřejněna druhá a poslední část materiálu týkající se incidentu v Tonkinském zálivu.¹⁷

¹⁴ HERSKOVITZ, Jon. *How the JFK assassination transformed media coverage*. In: Reuters [online], 21.11.2013 [cit. 28.12.2023]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/idUSBRE9AK11S/>

¹⁵ *REDS DRIVEN OFF; Two Torpedo Vessels Believed Sunk in Gulf of Tonkin*. In: The New York Times [online], 5.8.1964 [cit. 28.12.2023]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/1964/08/05/archives/reds-driven-off-two-torpedo-vessels-believed-sunk-in-gulf-of-tonkin.html>

¹⁶ BURNS, Ken; NOVICK, Lynn. *The Gulf of Tonkin Resolution* [televizní minisérie]. USA: PBS, 2017. [cit. 28.12.2023]. Dostupné z: <https://www.pbslearningmedia.org/resource/fb9582a2-4c61-42ad-b4c9-9de446045c4a/gulf-of-tonkin-resolution-video-ken-burns-lynn-novick-the-vietnam-war/>

¹⁷ Gulf of Tonkin - 11/30/2005 and 05/30/2006 [cit. 28.12.2023]. Dostupné z: <https://www.nsa.gov/Helpful-Links/NSA-FOIA/Declassification-Transparency-Initiatives/Historical-Releases/Gulf-of-Tonkin/>

Válka ve Vietnamu

Válka ve Vietnamu je také někdy označována jako „Televizní válka“, protože byla první, která byla vysílána v televizi. Newyorský televizní kritik Michael J. Arlen ji například ve své práci nazval „*The Living-Room War*“, protože „v obývacích pokojích, dívající se na večerní zprávy, Američané pravidelně viděli záznamy letících letadel, která shazovala bomby, vojska na hlídkách a někdy i v boji.“¹⁸ Během války ve Vietnamu se v nahrávání videí a zvuku obecně dělají významné pokroky. Ty přispívají k lepšímu zpravodajství, ale přispívají ovšem také k lepším záběrům z bojišť.

Televizní vysílání v USA

K plnému pochopení devastujících dopadů, které ukázky války ve Vietnamu měly je myslím třeba krátce zmínit počátky televizního vysílání v USA, jeho vzestup a fungování až po 60. až 70. léta, kdy se pravidelně objevovaly válečné záběry ve večerních zprávách.

Počátky televizního vysílání

V USA docházelo ve 20. a 30. letech k vývoji a experimentům s technologiemi, na nichž je televizní vysílání postaveno. První pokus o zkušební televizní vysílání se dokonce datuje již do roku 1920.¹⁹ Společně s Německem byly Spojené státy až druhé na světě, kde začalo pravidelné televizní vysílání. Bylo spuštěno v dubnu 1939. V roce 1941 bylo v USA v provozu již 5 000 televizních přijímačů, především v New Yorku a okolí, kde vysílalo několik lokálních televizních stanic dvě až tři hodiny denně. Rozšíření televize jako média zdržela 2. světová válka a vládní zmrazení, které bylo nastoleno na základě zkušenosti s rozhlasovým chaosem v éteru ve 20. letech. „*Televizní služba NBC byla v USA zahájena 30. dubna 1939, když F. Roosevelt zahájil Světovou výstavu v New Yorku a stanice připravila z této události tříapůlhodinový přenos. CBS pak zahájila vysílání 1. července 1941.*“²⁰

Na podzim roku 1947 bylo v USA stále pouze 60 000 televizních přijímačů, z nichž 2/3 byly v New Yorku. Do roku 1948 vysílalo po celé Americe již zhruba 70 lokálních

¹⁸ MANDELBAUM Michael. *Vietnam: The Television War*. Daedalus [online]. The MIT Press, 1982, 111(4), str. 157 [cit. 30.12.2023]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/20024822>

¹⁹ Přehled televize ve světě. Edice Československé televize, Praha 1964, s. 36 [cit. 30.12.2023]

²⁰ TRACEY, Michael. *Non-Fiction Television*. In: SMITH, Anthony. *Television An International History*, Oxford University Press, 1995, s. 70 [cit. 27.12.2023] ISBN: 0-19-874249-5

televizních stanic, avšak pokrytí signálem bylo nerovnoměrné a spíše soustředěné do velkých měst. V 50. letech poté dochází k nástupu televize jako masového média a na konci 50. let vlastnilo televizní přijímač více než 85 % domácností. 50. léta také můžeme označit za počátek studené války mezi USA a Sovětským svazem a pro kontext je také třeba dodat, že na počátku 50. let se odehrála, již zmíněná válka v Koreji a v Americe se rozrůstá strach z komunismu. „V 60. letech měla každá ze tří televizních sítí²¹ přibližně 200 přidružených stanic, které věnovaly cca 60 % vysílacího času celostátním programům.“²² V druhé polovině 60. let pak dochází k nástupu barevných přijímačů.²³

Rychlost s jakou si rodiny s nízkými a středními příjmy pořídily televizi, překvapila mnoho pozorovatelů. Televize byla zpočátku velmi drahou záležitostí, její cena se pohybovala od 200 do 600 USD. Bez toho by se většina lidí obešla, obzvláště pokud uvážíme, že filmy byly k vidění za pár desítek centů. Navíc také mnoho lidí nevěřilo, že by se chtěl někdo dívat doma na malou obrazovku. Od roku 1950 do roku 1966 procenta Američanů, kteří vlastní televizi ale raketově vzrostla. Televize byla jednou z největších nezbytností moderního života a stala se tak největším a nejvlivnějším masovým médiem, které kdy bylo.²⁴

Televize sehrála (nejen) v americké historii důležitou roli a provedla diváky skrz mnoho dalších důležitých událostí. „Do poloviny 60. let ukázaly průzkumy zvyků, že Američané hodně sledovali televizi. Nebo spíše, že mnoho amerických televizních přijímačů bylo zapnutých většinu dne. To nicméně neznamená, že jim jejich vlastníci věnovali dostatek pozornosti. Televize poskytovala v mnoha domácnostech jen zvuk na pozadí a běžela spíše jen jako kulisa. Američané trávili s televizí více času, než čtením novin, avšak čtení vyžadovalo vysokou míru pozornosti a není zde tedy přímá cesta, jak tyto dvě média srovnat.“²⁵ Podprahovým vnímáním ovšem mnoho lidí dokázalo přijmout informace, ať už z televize nebo rádia. Čtení vyžaduje mnohem vyšší dávku pozornosti, a proto můžeme říci, že zapnutá televize či rádio na pozadí, ačkoliv jim nebyla věnována stoprocentní pozornost,

²¹ ABC, CBS a NBC

²² BROWN, Les. *The American Networks*. In: SMITH, Anthony. *Television An International History*, Oxford University Press, 1995, s. 147 [cit. 27.12.2023] ISBN: 0-19-874249-5

²³ MORAVEC, Václav. *Televizní vysílání v USA* [přednáška]. Praha: FSV UK v Praze, 26.10.2022 [cit. 30.12.2023]

²⁴ BROWN, Les. *The American Networks*. In: SMITH, Anthony. *Television An International History*, Oxford University Press, 1995, s. 150-151 [cit. 30.12.2023] ISBN: 0-19-874249-5

²⁵ MANDELBAUM, Michael. *Vietnam: The Television War*. Daedalus [online]. The MIT Press, 1982, 111(4), str. 159 [cit. 30.12.2023]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/20024822>

mohly mít poměrně zásadní vliv na posluchače. Američané byli národem čtenářů novin, noviny se tiskly v poměrně velkých nákladech, ovšem televize jakožto nové médium na sebe strhávala čím dál větší pozornost.

O tom, že by televize měla mít pozitivní vliv, nejen na děti, se hovořilo poměrně dlouho. Byl kladen důraz a požadavky na to, aby byla spuštěna vzdělávací televize. Což vzhledem k obavám, že děti přestanou kvůli televizi číst a budou na ní závislé, bylo z pohledu některých odborníků a pedagogů nezbytné. V roce 1953 začala vysílat první nekomerční vzdělávací televizní stanice a v roce 1957 bylo v celé zemi stále jen dvacet vzdělávacích stanic, z nichž některé vysílaly jen několik hodin denně.²⁶

Pokud srovnáme 2. světovou válku a válku ve Vietnamu z pohledu mediálního pokrytí, tak zjistíme zásadní rozdíly. Během druhé světové války byla morálka vysoká. Kamerové štáby zůstávaly v nebojových oblastech, aby ukázaly šťastnější a pozitivnější stranu války. Příběhy z ní byly vysílány jako filmy v kinech, hlasatelé sdělovali jen dobré zprávy a ty špatné hlásili s veselou povahou. Vládní cenzura médií tento pohled ovlivnila. Pokud chtěl tisk sdílet nějaké příběhy o válce, musel získat pověřovací listiny od armády. To zajistilo, že tisk neinformoval o ničem, co by armáda nechtěla zveřejnit.²⁷ Válka ve Vietnamu měla zpočátku také být reprezentována pozitivně, jakmile se ale k divákům začaly dostávat záběry přímo z bojové fronty, které byly velice autentické a skutečně reálné, o pozitivním obsahu už nemohla být ani řeč.

Televize samozřejmě nebyla pouze opěvovaným médiem. Byl tu také zpočátku strach, jaké rušivé vlivy může mít na americké rodiny a domácnosti. Kromě strachu, že děti přestanou kvůli televizi číst, zde byly také obavy, jestli nemůže způsobit problémy se zrakem, či ovlivňovat děti a zda je vůbec vhodná pro ženy v domácnosti. „*Pozorovatel odborného tisku se obával, že vzhledem k tomu, že televize bude vyžadovat kompletní pozornost, nemůže žena v domácnosti, která je zvyklá poslouchat telenovely (z rádia), zatímco pere, žehlí a stará se o domácnost, sledovat vizuální program, zatímco by se věnovala těmto domácím pracím.*“²⁸ Je poměrně paradoxní, že zde byl strach, jaké rušivé

²⁶ BODDY, William. *The Beginnings of American Television*. In: SMITH, Anthony. *Television: An International History*. Oxford University Press, 1995, s. 33-34 [cit. 30.12.2023] ISBN: 0-19-874249-5

²⁷ KRATZ, Jessie. *Vietnam: The First Television War* [online], 25.1.2018 [cit. 30.12.2023]. Dostupné z: <https://prologue.blogs.archives.gov/2018/01/25/vietnam-the-first-television-war/>

²⁸ BODDY, William. *The Beginnings of American Television*. In: SMITH, Anthony. *Television: An International History*. Oxford University Press, 1995, s. 26 [cit. 30.12.2023] ISBN: 0-19-874249-5

účinky televize může mít, nemluvě o tom, že byla některá „televizní dramata považována za příliš násilná a věřilo se, že mají škodlivý vliv na morálku a hodnoty společnosti.“²⁹ O pár let později se ale pustilo do vysílání aktuální a velmi živé dění z bojiště ve Vietnamu.

Strach o poškození zraku došel dokonce tak daleko, že „*Parent's Magazine* shledal nezbytným upozornit čtenáře, že není vhodné dívat se na televizi se slunečními brýlemi.“³⁰ V Americe byl kladen velký důraz na rodinu a bytí „tou americkou rodinou“. Této skutečnosti si později můžeme povšimnout v samotných člancích a televizním vysílání, stejně jako o již zmíněných spojeních „naši američtí hoši“ a podobně.

Do povědomí veřejnosti se válka ve Vietnamu nedostávala jen skrze televizi. Psalo se o ní samozřejmě také v novinách a vysílalo v rozhlase, ale je pravdou, že nejvíce informací o válce ve Vietnamu dostávali lidé skrz televizi. „*Ta se v roce 1960 stala hlavním médiem pro zprávy ve Spojených státech.*“³¹ „*Jak ale rostl počet televizí v každé domácnosti, zpravodajské sítě usilovaly o to, aby měly nejvíce vzrušující, dramatické a nejatraktivnější příběhy. Soutěžily o nejlepší reportéry, nejlepší vybavení a největší počet diváků. K úspěchu, musely udělat něco nebyvalého: pokrytí zpravodajství o válce, přímo z místa bojů. Poprvé v americké historii, zprávy z fronty byly přeneseny přímo do obývacích pokojů diváků.*“³²

Fenomén televize

Ať už byl strach ze škodlivých vlivů televize na americké občany patrný sebevíce, televize se stala neodlučitelnou součástí amerických domácností. Obvyklé umístění televizoru bylo v obývacím pokoji, někde, kde se celá rodina schází pravidelně, aby mohla obsah toho média konzumovat. A právě rodina byla také pro americké občany důležitým symbolem. Při svém studiu podkladů k této práci jsem si všimla opakující se důležitosti a vyzdvihování rodiny, a především také oslovování přímo americké veřejnosti. Skrz televizi si do domácností našlo cestu mnoho událostí, ať už se jednalo o reportáže z volebních kampaní, informace z vědeckého odvětví, aktuální události, rozhovory či vystoupení

²⁹ PATERSON, Richard. Drama and Entertainment. In: SMITH, Anthony. *Television: An International History*. Oxford University Press, 1995, s. 58 [cit. 30.12.2023] ISBN: 0-19-874249-5

³⁰ BODDY, William. *The Beginnings of American Television*. In: SMITH, Anthony. *Television: An International History*. Oxford University Press, 1995, s. 26 [cit. 30.12.2023] ISBN: 0-19-874249-5

³¹ MANDELBAUM, Michael. *Vietnam: The Television War*. Daedalus [online]. The MIT Press, 1982, 111(4) str. 158 [cit. 30.12.2023]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/20024822>

³² KRATZ, Jessie. *Vietnam: The First Television War* [online], 25.1.2018 [cit. 30.12.2023]. Dostupné z: <https://prologue.blogs.archives.gov/2018/01/25/vietnam-the-first-television-war/>

populárních zpěváků (např. Elvis Presley, Frank Sinatra či Tony Bennett). Události, které nebyly každodenní záležitostí a měly, řekněme ceremoniálnější povahu „*vyvolávaly vzrušující pocit soudržnosti...Diváci měli pocit, že jsou součástí historie.*“³³ To je oproti novinám či poslechu rádia velký rozdíl. Televize diváka přenesla na místo události, nejednalo se jen o zprávu, že nějaká událost proběhla. Lidé mohli událost sledovat, vnímat její atmosféru a sdílet pocit, že jsou její součástí. To silně podporovalo koncept soudržnosti s ostatními americkými občany a později mělo také podporovat spojení s hrdými americkými vojáky ve Vietnamu.

Mediální pokrytí války ve Vietnamu

Jazyk nemá žádné kosti; může být překroucen do jakéhokoliv tvaru.
Vietnamské přísloví³⁴

Válka ve Vietnamu trvala dlouhé roky a během působení amerických jednotek se odehrály důležité momenty, které určovaly, co se ještě ten večer dostane do večerních zpráv nebo co se případně druhý den otiskne v novinách. Válku ve Vietnamu pokrývaly kabelové služby, televize, rádio, noviny a také zpravodajské časopisy. „*Média ve Vietnamu se, navzdory tomu, že redaktoři a novináři doma hovořili o složitostech války a jejích ‚politických‘ rozměrech, soustředila na americkou přítomnost.*“³⁵ To v praxi znamená, že se média primárně zaměřovala na to, jak a co konkrétně američtí vojáci dělají, „*ve zkratce, příběhy, které televize z Vietnamu přebírala, byly ty, které se nejlépe hodily: akční, nejlépe zahrnující Američany, nebo patetické, zahrnující Vietnamce.*“³⁶ Až do zlomového okamžiku, kterým byla ofenzíva Tet na počátku roku 1968 „*nebyly v žádném případě ‚negativní‘ reportáže typické pro televizní zpravodajství. Jednalo se menší zprávy v obecném toku hlavních zpráv, které silně podporovaly americké akce ve Vietnamu.*“³⁷

Kromě ofenzívy Tet se udály některé další důležité momenty, které se dostaly do

³³ DAYAN, Daniel, KATZ, Elihu. *Political Ceremony and Instant History*. In: SMITH, Anthony. *Television An International History*. Illinois: Oxford University Press, 1995, s. 98 [cit. 30.12.2023]. ISBN: 0-19-874249-5

³⁴ FISHEL, R. Wesley, *Vietnam: Anatomy of a Conflict*, Illinois: F. E. Peacock Publishers, Inc., 1968 [cit. 30.12.2023] ISBN: 0-19-874249-5

³⁵ BRAESTRUP, Peter. *Big Story: How the American Press and Television Reported and Interpreted the Crisis of Tet 1968 in Vietnam and Washington*. Westview Press, 1977, s. 11 [cit. 30.12.2023] ISBN: 0-300-02953-5

³⁶ Tamtéž, s. 37

³⁷ HALLIN, C. Daniel. *The “UNCENSORED WAR”. The media and Vietnam*, s. 133. California: University of California Press, 1989 [cit. 30.12.2023]. ISBN 0-520-06543-3

popředí amerického tisku. Jednalo se např. o buddhistickou krizi, incident v Tonkinském zálivu, bitvu v údolí Ia Drang, incident v Cam Ne, masakr v My Lai a na počátku 70. let také o invazi do Kambodži. Odehrály se samozřejmě i další důležité momenty, ale pro účely této práce se budu soustředit na ofenzivu Tet a události, které se staly bezprostředně po ní. Kromě článků, televizních záběrů a rozhovorů vzniklo také mnoho fotografií z nichž některé určily další vývoj událostí (např. ovlivnily a rozpoutaly aktivity mírových hnutí a pochody za ukončení války). Pro začátek uvedu slavnou fotografii Nicka Ut - Napalmová dívka nebo fotografii předcházející popravě jednoho z vůdců Vietcongu Nguyena Van Lema, která byla pořízená Eddie Adamsem.

Válku ve Vietnamu provázely také důležité osobnosti, které se pravidelně objevovaly v médiích - kromě prezidentů L. B. Johnsona a R. Nixona také ministr obrany Robert McNamara, ministr zahraničí Dean Rusk, poradce pro národní bezpečnost Henry Kissinger, generál William Westmoreland a velmi důležitá mediální osobnost Walter Cronkite.

Role televizních hlasatelů a moderátorů

Televizní hlasatelé měli výsadní postavení v informování o dění ve Vietnamu. Uváděli zprávy, přidávali k nim své komentáře a často k tématu mluvili déle než samotní politici. Jedni z hlavních moderátorů, kteří byli pravidelně k vidění v televizi byli Walter Cronkite na CBS a Chet Huntley na NBC. Z Vietnamu přicházely ne vždy úplně ucelené záběry a reportáže, a právě moderátoři televizních novin jim dávali ucelený pohled na věc, rámeček a pomáhali formovat veřejné mínění o aktuálním dění. „*Většina televizních reportáží z pole přinesla pohled na jednu velmi malou část války a jen málo explicitně mluvila o jejím širším významu. ‚Ucelený pohled‘ byl naplněn především moderátory.*“³⁸ Walter Cronkite byl dokonce osobně (na počátku roku 1968) vyslán do Vietnamu, aby pokryl válečný progres. Byl jednou z osob, které veřejnost věřila a jako moderátor vysvětloval, co se ve Vietnamu děje a jaké jsou pokroky.

Ofenzíva Tet

Málokdo by pochyboval, že by země jako Spojené státy (s mnohem lépe vyzbrojenou

³⁸ HALLIN, C. Daniel. *The “UNCENSORED WAR”. The media and Vietnam*, s. 140. California: University of California Press, 1989 [cit. 30.12.2023]. ISBN 0-520-06543-3

armádou a s pomocí dalších spojenců) měla problémy uspět v zemi třetího světa, jakou byl Vietnam. Navíc byla americká veřejnost Washingtonem předčasně utvrzována, že se bude jednat o krátkou válku. V průběhu roku 1967 se ale dostal konflikt ve Vietnamu do patové situace. Američané nepostupovali rychlostí, kterou chtěli a severní Vietnam stále neinfiltroval komunistický režim do celé země a nesjednotil ji. Bylo velmi brzy jasné, že proklamovaný rok 1967, který měl být rozhodujícím o konci války, tím rokem nebude. V roce 1967 je prezidentem stále Lyndon B. Johnson, který byl hlavně zodpovědný za zvyšování počtu vojáků ve Vietnamu. „3. srpna 1967 prezident Johnson oznámil plány na vyslání dalších 50 000 vojáků nad rámec již vyčleněného počtu, čímž se celkový počet vojáků ve Vietnamu, do 30. června 1968, zvýšil na 525 000.“³⁹

Dne 17. listopadu mluvil prezident Johnson na tiskové konferenci o progresu a o tom, že vedení je spokojeno s výsledky, kterých ve Vietnamu dosahuje.⁴⁰ To se mělo ale jen o pár měsíců později, během svátku nového lunárního roku, změnit. Vietnamský Nový rok se nazývá Tet a podle něho dostal také své jméno jeden ze zlomových okamžiků této války. V období tohoto svátku bylo, stejně jako předchozí roky, sjednáno příměří. Hned první den roku opice - 30. ledna 1968 ale odsoudilo rádio Saigon komunisty za hrubé porušení svátečního příměří a oznámilo jeho zrušení.⁴¹

Američané neměli tušení, že nepřítel věnoval poslední měsíce přípravě na masivní úder během svátku Tet. Vietcong postupně přepravoval své vojáky a zbraně po Ho Či Minově stezce do Jižního Vietnamu a zbraně ukrýval do nákladňáků s rýží a květinami.⁴² Severní Vietnam si skutečně lepší příležitost pro započetí bojů vybrat nemohl. Někjaké aktivity ze strany nepřítele byly očekávány a „22. ledna 1968 řekl generál Westmoreland televizi NBC, že kolem svátku Tet očekává velké úsilí nepřítele.“⁴³ Během oslav všude plno petard. O skutečnosti, že by se jednalo o válečné miny a granáty mnoho lidí nemělo zdání. Např. Robert Wildau (novinář AFP), který byl v té době v Saigonu, měl za to, že výbuchy, které slyšel patřily k oslavám, ale ve skutečnosti to byly již počínající boje.⁴⁴

³⁹ FISHEL, R. Wesley. *The Vietnam War: The Military Side*. In: FISHEL, Wesley, R. *Vietnam: Anatomy of a Conflict*. Illinois: F. E. Peacock Publishers, Inc., 1968, s. 431 [cit. 30.12.2023] ISBN: 0-19-874249-5

⁴⁰ BRAESTRUP, Peter. *Big Story*. Westview Press, 1977, s. 49 [cit. 30.12.2023] ISBN: 0-300-02953-5

⁴¹ Tamtéž, s. 68

⁴² JACKSON, Sammy. *The Tet Offensive* [dokumentární film]. USA, 2012 [cit. 30.12.2023]

⁴³ BRAESTRUP, Peter. *Big Story*. Westview Press, 1977. Introduction - A brief chronology of the Tet period [cit. 30.12.2023] ISBN: 0-300-02953-5

⁴⁴ Tamtéž, s. 70

Zástupci tisku ve Vietnamu

Ve Vietnamu obstarávaly informace zpravodajské agentury AP (např. Peter Arnett) a UPI (např. Neil Sheehan), své novináře zde měli The New York Times (např. David Halberstam), The Washington Post (např. Lee Lescaze), Time (např. Charles Mohr) či Newsweek (např. Beverly Deepe, Francois Sully) a mnoho dalších. Nejčastěji se zprávy přejímaly od agentur AP a UPI, některé se přejaly celé a jiné se následně upravovaly dle výpovědí vlastních novinářů či dle editorů. Zprávy od AP a UPI se také stávaly základní dějovou linkou pro nefilmové reportáže Waltera Cronkitea a dalších moderátorů. „*V polovině roku 1964 bylo v Saigonu pouze 20 amerických a dalších zahraničních zpravodajů*“⁴⁵, to se ale postupem času změnilo a s přibývajícím počtem vojáků byli do Vietnamu vysíláni i další novináři. Ti nejčastěji bydleli ve velkých městech, jakým byl např. Saigon, a na frontu jezdili spíše jen pokrýt důležité momenty a nestávalo se často, že by novináři na bojových liniích žili dlouhodobě. „*Peter Arnett (toho času byl jediným stálým reportérem AP ve Vietnamu) poznamenal, že až do roku 1968 se válka v Saigonu projevovala jen zřídka.*“⁴⁶

Počátek ofenzívy Tet a její mediální pokrytí

V roce 1968 v USA plně probíhají kampaně prezidentských voleb. V roce 1969 mají proběhnout volby a stávajícímu prezidentovi, Lyndonu B. Johnsonovi, se nedaří získat podporu veřejnosti k vyslání dalších vojenských sil do Vietnamu a záhy také oznamuje (1. dubna 1968), že se nebude ucházet o post prezidenta v dalším období. Společnost začíná být unavena dlouho probíhající válkou, která si vyžádala oběti, jak na americké straně, tak na straně vietnamských civilistů, a také finanční ztráty. „*K 31.12.1967 stála USA válka v daleké jihovýchodní Asii 16.022 amerických životů, vyžádala si nasazení téměř 500.000 mužů a přibližně 75 miliard USD.*“⁴⁷ Dne 20. ledna 1968 začíná obléhání Khe Sanh a brzy má přijít jeden ze zlomových okamžiků této války.

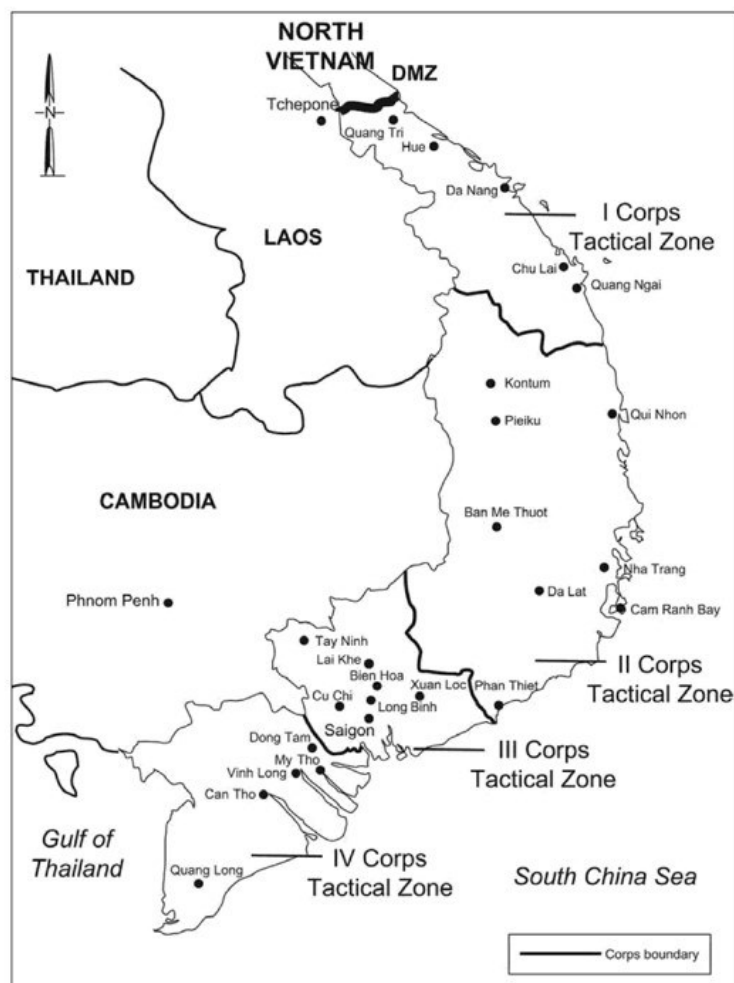
Ofenzíva Tet začala v úterý 30. ledna 1968 poté, co NVA (North Vietnamese Army) a Vietcong zahájily útok na spojenecké základny a města v oblasti I. (Da Nang, Hoi An) a II. (Pleiku, Kontum...) sboru, což přimělo spojenecké síly odvolat příměří. Komunisté

⁴⁵ BRAESTRUP, Peter. *Big Story*. Westview Press, 1977, s. 6 [cit. 30.12.2023] ISBN: 0-300-02953-5

⁴⁶ Tamtéž, s. 1

⁴⁷ Tamtéž, s. 48

simultánně napadli 5 ze 6 velkých měst, 36 ze 44 hlavních měst provincií a mnoho dalších venkovských osad a vesnic.⁴⁸ Kvůli této mimořádné události byly přerušeny některé programy, což v Americe není nic neobvyklého, „od 60. let se stávalo pravidelně, že televize přerušovaly svůj program kvůli mimořádným zprávám a předbíhaly pravidelné pořady, aby diváci mohly informovat o vývoji událostí.“⁴⁹

Obrázek 1 - mapa Vietnamu s vyznačením strategických oblastí

Zdroj: WILLBANKS, H. James. *The Tet Offensive: A Concise History*. Columbia University Press, s. XIX [cit. 17.1.2024]

⁴⁸ FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 128 [cit. 2.1.2024]. ISBN: 80-7185-468-9

⁴⁹ TRACEY, Michael. *Non-Fiction Television*. In: SMITH, Anthony. *Television An International History*. Oxford University Press, 1995, s. 75 [cit. 2.1.2024] ISBN: 0-19-874249-5

Útok na americké velvyslanectví

„Nepřítel zřejmě útok na americké velvyslanectví plánoval již delší dobu. Pro útok si vybrali období lunárního nového roku Tet.“

Generál William Westmoreland, 1968⁵⁰

Dne 31. ledna 1968 přerušila televize NBC vysílání Tonight Show, které uváděl John Carson kvůli kritické válečné situaci ve Vietnamu a přinesla 15 minutový program prostřednictvím satelitu.

Frank McGee (NBC): Těsně po půlnoci jejich času vyhodila skupina vietcongských nájezdníků do povětří energetické zařízení a zaútočila na dvě policejní stanice v Saigonu. To vše se rovná nejambicióznější sérii komunistických útoků, které se rozšířily do nejméně deseti hlavních měst provincií, na americké letecké základny a civilní zařízení rozprostírající se po celé délce země. Žádný z nich neměl větší psychologický dopad než útok na americké velvyslanectví v Saigonu.⁵¹

Během záběrů na televizního moderátora je na pozadí vidět mapa Vietnamu s vyznačeným Saigonem a sousedními zeměmi Laosem a Kambodžou, kterou kamera vzápětí zabírá. Mapy byly hojně využívány a „hrály ve zpravodajství významnou roli o zahraničních záležitostech a prozrazuje to mnohé o povaze pohledu na svět v době studené války. Mapy, které byly ve zpravodajství o Vietnamu využívány, měly za cíl víc než jen ukázat, kde se Vietnam nachází: měly vysvětlit, o co v tamním konfliktu jde.“⁵²

Frank McGee zmínil, že nic nemělo větší psychologický dopad, než útok na americké velvyslanectví, okolo kterého panovalo na začátku bojů velké drama. Zpravodajství vždy nekoresponduje se 100% realitou a občas se stane, že v zápalu rychlosti a snahy mít co nejrychleji a nejlépe zpracované aktuální dění, novináři nedostatečně ověří obdrženou informaci. Tyto záležitosti by se v kvalitní žurnalistické práci samozřejmě dít neměly, ale ne

⁵⁰ TRACEY, Michael. *Non-Fiction Television*. In: SMITH, Anthony. *Television An International History*. Oxford University Press, 1995, s. 84 [cit. 7.1.2024] ISBN: 0-19-874249-5

⁵¹ BURNS, Ken, NOVICK, Lynn. *January 1968 Attack on the US Embassy in Saigon* [televizní minisérie]. USA: PBS, 2017 [cit. 7.1.2024]. Dostupné z: <https://www.pbslearningmedia.org/resource/5c7743df-a389-4045-b0cc-d3d2f0b4948e/attack-on-the-us-embassy-video-ken-burns-lynn-novick-the-vietnam-war/#.Wf10EIWnHIU>

⁵² HALLIN, C. Daniel. *The “UNCENSORED WAR”. The media and Vietnam*, s. 57. California: University of California Press, 1989 [cit. 7.1.2024]. ISBN 0-520-06543-3

vždy jim jde plně zamezit.

Rychlost s jakou dodávali novináři zprávy domů, byla poměrně zásadní. Důležité je také zmínit, že američtí novináři nepracovali všichni dohromady pod jednou organizací, která by zajišťovala jejich spolupráci. „*Každá společnost, v souladu s americkou tradicí, konkurovala svým protějškům - AP versus UPI, CBS vs NBC, Time vs Newsweek a v mnohem menší míře Times vs Post.*“⁵³ Díky konkurenci a honbě za nejlepšími záběry, nejdetailnějšími popisy a nejčerstvějšími zprávami se stávalo, že místo pravdivých a faktických údajů se občas šířily fámy či polopravdy. Navíc „*žádný z amerických reportérů neuměl na počátku roku 1968 (ani dříve) vietnamsky, předchozí jazykové vzdělání považovali manažeři na vůdčích mediálních pozicích za drahou zbytečnost, pokud o něm vůbec uvažovali.*“⁵⁴ Tedy jazyková a kulturní bariéra, konkurence a prostředí otevřených bojů nebylo zrovna přátelským prostředím pro kvalitní žurnalistickou práci. Přesto zde mnoho novinářů odvedlo skvělou práci a někteří za ni dokonce obdrželi různá ocenění v podobě Pulitzerovy ceny a dalších.

Nicméně zpět k pokrytí bojů, které se točily okolo svátku Tet. Tím, že byly útoky nečekané, neboť bylo porušeno příměří a boje se odehrávaly i v Saigonu, kde, jak jsem dříve zmínila, se válka do roku 1968 téměř neobjevovala, bylo nutné tuto událost dobře mediálně pokrýt. „*Navzdory snadnému přístupu na bojovou frontu, nebyly akce amerických bojových sil pokryté z první ruky. Relativně málo novinářů vidělo skutečný boj před ofenzívou Tet.*“⁵⁵ Což znamená, že když se najednou objevila válka i v Saigonu, pro mnoho novinářů nastal zmatek v tom, jaký je vlastně v těchto věcech správný postup, protože najednou bylo mnoho novinářů přímo ve středu dění.

Boje začaly daleko od Saigonu v brzkých ranních hodinách a brzy také započaly telefonáty z tiskového střediska v Da Nangu do saigonské zpravodajské kanceláře, že je situace velmi vážná. Tou dobou se u počínajících bojů nacházel novinář Robert Wildau, který popsal, jak je ještě před úsvitem probudil jeden z poručíků a oznámil jim, jak blízko se nepřátelská armáda nachází a jejich současnou situaci nazval „pohromou, ve kterou všichni doufali“. Jen málo reportérů bylo ochotných vyjít ven do potměšitého města, ale Wildau, spolu s Dana Stonem (fotografem AP) se vydali k I. sboru, kde byla rudá obloha od

⁵³ BRAESTRUP, Peter. *Big Story*. Westview Press, 1977, s. 11 [cit. 16.1.2024] ISBN: 0-300-02953-5

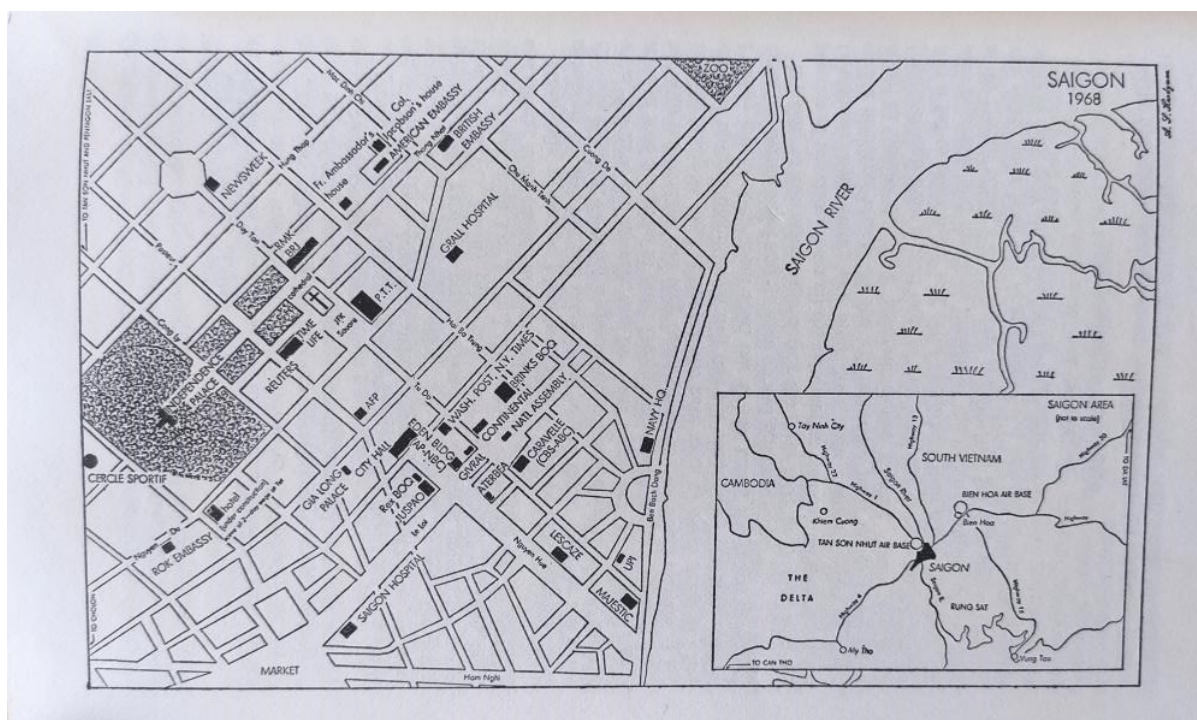
⁵⁴ Tamtéž, s. 11 [cit. 16.1.2023]

⁵⁵ Tamtéž, s. 24 [cit. 16.1.2023]

plamenů hořící vesnice Ap Ba. Robert Wildau se poté snažil získat nějaké informace o dění ve vesnici Hoi An, kde probíhaly boje v plné síle. Dovolal se ale pouze do velitelského bunkru, kde byla na pozadí slyšet střelba. V Saigony pak začala ofenzíva Tet těsně po půlnoci, když skupina vietcongských vojáků zaútočila na americké velvyslanectví.⁵⁶

Když ofenzíva Tet vypukla, nejvíce mediální pozornosti se v prvních dnech točilo okolo útoku na americkou ambasádu. Severovietnamská armáda a Vietcong už samozřejmě útočili na americké vojáky a jejich tábory dříve, ale útok na velvyslanectví byl útokem přímo na americké zástupce ve Vietnamu. Kromě toho, že se jednalo o porušení příměří a útoky byly přímo v samotném Saigonu, také nebylo informování o průběhu této události zcela fakticky správné.

Americká ambasáda se nacházela v centru Saigonu, což bylo zhruba půl míle od zpravodajských kanceláří a její umístění můžeme vidět na obrázku níže, spolu s umístěním tiskových kanceláří.

Obrázek 2 - Mapa Saigonu s vyznačením americké ambasády

Zdroj: BRAESTRUP, Peter. *Big Story: How the American Press and Television Reported and Interpreted the Crisis of Tet 1968 in Vietnam and Washington*. Westview Press, 1977, s. 78 [cit. 17.1.2024] ISBN: 0-300-02953-5

Pro zpravodajské služby představovalo období ofenzívy Tet pravděpodobně největší

⁵⁶ BRAESTRUP, Peter. *Big Story*. Westview Press, 1977, s. 69-75 [cit. 17.1.2024] ISBN: 0-300-02953-5

zátěž. Mezi Saigonom a Washingtonem je navíc 13 hodinový časový rozdíl, a tak do Ameriky přišly zprávy až v úterý zhruba okolo poledne.⁵⁷ Nicméně ještě téhož dne se začaly objevovat první články a bylo přerušeno televizní vysílání ve prospěch aktuálního dění z Vietnamu.

O tom, že se bojovalo i v ulicích Saigonu nebylo pochyb, mnohem zajímavější ale byly pro novináře boje o americké velvyslanectví, ke kterému se snažili novináři a kamerové štáby dostat co nejbliže. Začaly se objevovat první šokující zprávy, že se nepřátelským vojákům podařilo probít na americkou ambasádu.

Situace na ambasádě byla velmi zmatečná a i ti, kteří při bojích zasahovali nevěděli, co se přesně dělo. Novináři byli hlídáni vojenskou policií v přilehlých ulicích Hai Ba Trung a Thong Nhat, a tak nemohli přes vysoké zdi u ambasády dobře vidět, zda se skutečně nepřátelští vojáci dostali dovnitř ambasády nebo nikoliv. Byla slyšet střelba uvnitř areálu velvyslanectví a vedle vstupní brány zela díra. Jeden ze seržantů nakonec prohlásil, že jsou na ambasádě. Peter Arnett (novinář AP) a mnoho dalších novinářů v tu chvíli bralo situaci jako naprosto samozřejmou a jasnou. Byli jen několik yardů od aktuálního dění a když se Arnett zeptal kapitána MP⁵⁸, ten mu s jistotou řekl, že se vojáci Vietcongu dostali dovnitř do budovy.⁵⁹ Novináři neměli jiný zdroj informací, ačkoliv byli velmi blízko ambasády, nemohli být zpočátku přímo v areálu. Vojáci MP tak byli v podstatě jediným relevantním zdrojem. Ne všichni vojáci také byli zkušení, „většina MP, kteří se poprvé zapojili do boje, byla zmatená, znepokojená, ale zároveň také vzrušená.“⁶⁰

Do Vietnamu odcestovalo mnoho mladých mužů a chlapců, kteří narukovali s vidinou toho, že se stanou hrdými vlastenci, kteří pomáhají zachovat správné hodnoty a posílí roli USA jako velmoci, která pomáhá zachovat demokracii v zemích, které stihla zhouba v podobě rudých komunistů. Skrz kamerové záběry byli také tito správní Američané ukazováni americké veřejnosti na televizních obrazovkách. Domácí publikum tak mohlo být součástí jednotek hrdinných vojáků, kteří pomáhají zachovat mír v komunismem zachváceném Vietnamu. Alespoň takový byl primární plán, přiblížit široké veřejnosti americké vojáky, kteří bojují za vítězství demokracie a porážku komunismu, který by se

⁵⁷ BRAESTRUP, Peter. *Big Story*. Westview Press, 1977, s. 79 [cit. 18.1.2024] ISBN: 0-300-02953-5

⁵⁸ Military police (vojenská policie)

⁵⁹ BRAESTRUP, Peter. *Big Story*. Westview Press, 1977, s. 82 [cit. 18.1.2024] ISBN: 0-300-02953-5

⁶⁰ Tamtéž

potenciálně mohl rozšířit až do USA.

MP se nakonec podařilo probojovat skrz hlavní bránu do objektu amerického velvyslanectví v závěsu s kameramany a novináři, kteří se tak dostali až k závěru bitvy. Novinářům MP oficiálně potvrdili, že se příslušníci Vietcongu dostali do budovy ambasády a do ranních vydání novin se tak dostala zpráva, která jednoznačně uváděla, že se Vietcongu podařilo do budovy dostat.⁶¹

Vraťme se teď ale zpět k televiznímu zpravodajství, tentokrát na CBS. Na záběrech je vidět díra ve zdi, kterou se vojáci Vietcongu dostali do objektu ambasády, těla několika mrtvých amerických vojáků přímo na ulici, v pozadí je slyšet střelba a výkřiky. Jeden z vojáků, kteří střežili ulici, aby zůstala prázdná, mířil svojí zbraní na civilistu a křičel, aby se držel zpět a odešel. Kamera zabírá také mrtvé příslušníky Vietcongu, jeden z nich má průstřel hlavy a všude okolo něj je plno krve. Dále je na záběrech vidět, jak mrtvé odnášejí na nosítkách pryč. Všude je mnoho lidí, fotografů a novinářů.⁶² Počet mrtvých příslušníků Vietcongu na záběrech byl mnohokrát vyšší než počet ukázaných padlých amerických vojáků. Z hlediska propagandy je výhodné tvrdit a ukazovat, že nepřítel utrpěl mnohem větší ztráty. Obzvláště výhodné to bylo vzhledem k tomu, že se nejprve v ranním vydání novin vyskytla fáma, že se příslušníci Vietcongu dostali do budovy ambasády.

Okolo půl desáté večer (amerického času [EST]), tedy asi dvě hodiny po zprávě, že američtí vojáci areál zajistili, si AP stále trvala na svém. Zprávy se ale lišily. Zatímco Ministerstvo zahraničí citovalo své hlášení z Jižního Vietnamu, že se Vietcong nebyl schopen probojovat do budovy ambasády, neboť se jim podařilo dostat se pouze do objektu, ale nikoliv do budovy samotné. Reportéři na místě v Saigonu uvedli, že se Vietcongu podařilo probojovat dovnitř hlavní budovy, kde bojovali s americkými jednotkami, které spěchali dovnitř.⁶³

Ve světle událostí, které se děly napříč téměř celým Jižním Vietnamem, během ofenzívy Tet, tomu co jí předcházelo a co mělo nastat po ní, byl boj o ambasádu celkem minoritní záležitostí, ale pro novináře to byl celý samostatný příběh. Bylo to drama plné akce, střelby a neohrožených amerických vojáků, kteří zasahují a brání své velvyslanectví,

⁶¹ BRAESTRUP, Peter. *Big Story*. Westview Press, 1977, s. 82-83 [cit. 18.1.2024] ISBN: 0-300-02953-5

⁶² *Tet Offensive 1968*, US Embassy & Saigon fighting. In: Youtube [online] 15.11.2007 [cit. 19.1.2023]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=q1vJqTN-qVI&t=167s>

⁶³ BRAESTRUP, Peter. *Big Story*. Westview Press, 1977, s. 84 [cit. 19.1.2024] ISBN: 0-300-02953-5

kteřé je napadeno Vietcongem. Nevyskytovala se zde jen vojenská policie, ale v závěru bitvy se objevili také výsadkáři, kteří „útočníky nakonec zahnali, když se jim podařilo přistát s vrtulníky na střeše ambasády.“⁶⁴ Byli zde také fotografové a kameramani, což znamená, že událost byla dobře pokryta i vizuálně. Vizuální stránka byla velmi důležitá, lidé mohli vidět, že se to skutečně stalo, mohli vidět nejen fotografie, ale i v televizním vysílání kontinuální pohybující se obraz. Samozřejmě ruku v ruce s televizním vysíláním jde také nutnost dát vysílání takový tvar, který v ideálním případě co nejlépe podporuje zájmy USA a její propagandu. Vzhledem k tomu, že „předpokladem v polovině 60. let byl fakt, že se televize stala nejrelevantnějším zdrojem zpráv pro většinu americké veřejnosti a kromě toho na veřejnost měla televize nejsilnější vliv“⁶⁵, bylo nutné právě skrz televizi veřejnosti podsouvat své zájmy.

Aby se zamezilo dalším fámám, kam až se Vietcong dostal a jak celá akce proběhla, vystoupil generál Westmoreland na provizorní tiskové konferenci. Zmínil, že nepřítel využil velmi lstivě toho, že bylo sjednáno příměří na svátek Tet, aby vyvolal maximální zděšení v Jižním Vietnamu a obzvláště v obydlených oblastech.⁶⁶ Z Westmorelanda vyzařoval klid člověka, který je na boj zvyklý, během jedné z reportérových otázek se nedaleko ozval výbuch. Generál Westmoreland se ovšem jen ohlédl a s úsměvem odvětil, že to bylo jen pár vypálených střel z M79⁶⁷.

I po oficiálním vyjádření generála Westmorelanda, AP stále opakovala, že se Vietcongu podařilo proniknout do budovy, ačkoliv přidala citaci, že sice generál prohlásil, že se do budovy nedostali, ale tucet lidí, kteří byli na místě tvrdili, že se Vietcongu podařilo dostat do spodních pater. Konečně, okolo 6. ráno ve středu 1. února poslala AP Arnettovu zprávu, podle které se Vietcongu nepodařilo do budovy ambasády dostat.⁶⁸

Veřejnost tak obdržela dva pohledy, AP více než 12 hodin tvrdila, že byl Vietcong úspěšný a dostal se do budovy ambasády s odvoláním na Petera Arnetta, který měl informaci potvrzenou od jednoho z velících důstojníků vojenské policie, zatímco Ministerstvo

⁶⁴ MOHR, Charles. *Foe invades U.S. Saigon embassy*; . In: The New York Times [online] ze dne 31.1.1968 [cit. 23.1.2024]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/1968/01/31/archives/foe-invades-us-saigon-embassy-us-aide-in-embassy-villa-kills.html>

⁶⁵ HALLIN, C. Daniel. *The “UNCENSORED WAR”. The media and Vietnam*, s. 106. California: University of California Press, 1989 [cit. 19.1.2024]. ISBN 0-520-06543-3

⁶⁶ *Tet Offensive 1968, US Embassy & Saigon fighting*. In: Youtube [online] 15.11.2007 [cit. 20.1.2024]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=q1vJqTN-qVI&t=167s>

⁶⁷ M79 je americký granátomet

⁶⁸ BRAESTRUP, Peter. *Big Story*. Westview Press, 1977, s. 85-86 [cit. 19.1.2024] ISBN: 0-300-02953-5

zahraníčí se odvolalo na oficiální vojenský zdroj ve Vietnamu, kterým byl generál William Westmoreland. Veřejnost byla zpočátku jasně utvrzena, že Vietcong byl úspěšný a najednou to vypadalo, jako kdyby se vláda snažila tvrdit, že se nic neděje, vše je pod kontrolou a potvrdit to takovou autoritou, jakou byl generál Westmoreland. Na věrohodnosti úspěchu a kontroly ve Vietnamu tato situace mnoho nepřidala. Ofenzíva Tet byla díky svému rozsahu šokem a veřejnost si začínala uvědomovat, že ačkoliv jsou utvrzováni o dobrém vývoji událostí, nemusí to být nutně pravdou.

Prezident Johnson se 2. února neformálně setkal s novináři v Bílém domě a hovořil s nimi o vypuknutí ofenzívy ve Vietnamu. Útoky Vietcongu označil za naprostý vojenský neúspěch a oznámil, že neplánuje ani změnu strategie ani změnu počtu vojáků, nicméně varoval, že se může stát cokoliv. Dále také řekl, že až se usadí prach, vyjde najevo, že komunisté také nedosáhli ani psychologického vítězství.⁶⁹ Což je zajímavá volba slov, pokud se vrátíme k moderátorovi Frankovi McGee (NBC), který řekl, že nic nemělo větší psychologický dopad, než útok na americké velvyslanectví. Prezident ovšem odmítl předpovědět výsledek a uvedl, že *„situace je proměnlivá a veřejnost bude nadále informována.“*⁷⁰

Prezident Johnson se snažil válku ve Vietnamu podporovat nejen počtem vyslaných vojáků. Opakovaně ale čelil snahám politiků z opozice, kteří požadovali omezení americké účasti, snížení počtu vojáků a co nejdříve konec války. Na opakovanou kritiku opozičních politiků neodpovídal mediální přestřelkou, ale naopak je vyslal do zámoří. Politici ovšem nebyli vysláni za účelem likvidace, ale naopak aby sami situaci ve Vietnamu viděli a zhodnotili. Vyslání s nimi byli i reportéři, mezi kterými bylo také mnoho odpůrců americké účasti ve válce ve Vietnamu. Politici na své misi ale oficiálně reprezentovali vládu a tím také přístup k válce samotné. Politici, kteří byli původně k celé válce kritičtí, museli najednou čelit otázkám novinářů, kteří byli ještě více kritičtí k zapojení USA do války ve Vietnamu. Prezident Johnson spoléhal na to, že politici budou muset, částečně proti své vůli, obhajovat pozici Spojených států a na otázky novinářů budou hledat argumenty, proč byly postupy a rozhodnutí, které vláda USA udělala správné. A fungovalo to velmi dobře, poté co opozice musela obhajovat pozici USA ve Vietnamu, jejich tendence válku kritizovat klesla. O tom,

⁶⁹ *President says Viet Cong attacks fail.* In: UPI archives [online], ze dne 2.1.1968 [cit. 21.1.2024]. Dostupné z: <https://www.upi.com/Archives/1968/02/02/President-says-Viet-Cong-attacks-fail/6741658341852/>

⁷⁰ Tamtéž [cit. 21.1.2024]

že tato taktika funguje svědčí i to, že se používala opakovaně, protože chování často ovlivňuje postoje, které pak následně ovlivňují i budoucí chování.⁷¹ Když ovšem vypukla ofenzíva Tet musel prezident Johnson a jeho administrativa těžce platit za dříve mediálně hodně propagovanou kampaň na konci roku 1967, která se zaměřovala na progres, kterého měla USA ve Vietnamu dosáhnout.

Pokud bych měla shrnout útok na americké velvyslanectví z pohledu informovanosti veřejnosti skrz média, rozhodně byla situace velmi zmatečná. Veřejnost zpočátku dostala informaci o velmi vážné situaci ve Vietnamu. Tato situace se udála v období, během kterého mělo být sjednáno příměří, což napomohlo vykreslit nepřítele v ještě horším světle. Situace ve Vietnamu byla vážná o čemž se veřejnost mohla díky televiznímu vysílání přesvědčit a téměř být součástí toho, co se událo. V záběrech byly vidět přímo probíhající boje - vojáci střílející po nepřátelích, mrtví a krev. Zmatky okolo vstupu Vietcongu do budovy americké ambasády také rozhodně nepomohly potvrdit onen zmiňovaný progres, kterého měli Američané ve Vietnamu dosahovat. Přesto prohlásil prezident Johnson tento útok Vietcongu za naprostý vojenský neúspěch, ale vyhnul se tvrzení, že by válka měla být vyhraná.

Události, u kterých jsou přímo novináři a kamerové štáby jsou vždy lépe pokryté než ty, o kterých tisk dostane pouze informaci, že proběhla. Takové události, u kterých se zástupci tisku nachází přímo, bývají lépe zpracované, protože obsahují více informací, které si pečliví novináři jsou schopni na místě dění zajistit. Hrozí ovšem také, že v událostech budou subjektivní a emotivní prvky, právě kvůli blízkosti novinářů, kteří danou situaci zažili na vlastní kůži. Kampaň spojená s válkou ve Vietnamu měla být optimistická, „*mluvilo se o dobrých amerických chlapcích, hrdinech, kteří potírají rudou agresi a zachraňují svobodu a demokracii.*“⁷² Na televizních obrazovkách se objevovaly pravidelně záběry z Vietnamu, které měly za cíl právě optimisticky přiblížit americké hrdiny veřejnosti doma v USA.

Aktuálně se nacházíme na počátku ofenzívy Tet po útoku na americké velvyslanectví, který silně otrásl americkou veřejností. To ale zdaleka není konec hrůzám z Vietnamu, které skrz média začala proudit k občanům USA. Ke konci 60. let se informování z Vietnamu stalo intenzivnějším. Vláda ztrácela podporu veřejnosti pro americkou účast ve Vietnamu a z hlediska propagandy byl třeba pohled na válku zlepšit a přikrášlit. Na rozdíl

⁷¹ VRANKA, Marek. *Postoje* [online přednáška]. Záznam z roku 2020 [cit. 22.1.2024]

⁷² HONSŮ, Miroslav. *První televizní válka: Jak propaganda Američanům nevyhrála válku ve Vietnamu* [online], 11.3.2021 [cit. 24.1.2023]. Dostupné z: <https://zoom.iprima.cz/valky/prvni-televizni-valka-vietnam>

od 2. světové války ale zpravodajství nebylo podřízeno vládní cenzuře, a tak se domů dostávaly necenzurované záběry a hrůzy války tak, jak je prožívají vojáci na bojových liniích. „*Během ofenzívy Tet je téměř 90 % večerních zpráv věnováno válce ve Vietnamu. Každý večer si je zapne 50 milionů Američanů.*“⁷³

Poprava Nguyena Van Lema

Válečné snahy severovietnamské armády a Vietcongu pokračovaly i během února a první den druhého měsíce (1. 2. 1968) se udála další významná událost této ofenzívy, která se necenzurovaně donesla do USA a jen přilila oheň do narůstajícího odporu k válce. Den po dni bylo televizní vysílání plněno aktuálními záběry z Vietnamu, které byly plné krve, teroru, zničených oblastí, zraněných nebo dokonce mrtvých. Událost, ze které vznikla velmi slavná fotografie se dostala na titulní strany a donutila i ty nejzarytější podporovatele války ve Vietnamu alespoň na moment zapochybovat o tom, jestli Američané pomáhají té správné straně.

Dne 1. února popravil jihovietnamský generál Nguyen Ngoc Loan jednoho z důstojníků Vietcongu - Nguyena Van Lema přímo na ulici v Saigonu. Van Lem na sobě neměl ani uniformu. Byl oblečen v civilním oblečení, neměl u sebe zbraň a měl spoutané ruce za zády. V okamžiku, kdy ho vojáci vyvedli na ulici, zvedl jihovietnamský generál pistoli a střílil ho do hlavy. Ve stejném okamžiku zmáčkl spoušť svého fotoaparátu fotograf Eddie Adams (AP) a vznikla tak fotografie přesně v okamžiku výstřelu.

⁷³ JACKSON, Sammy. *The Tet Offensive* [dokumentární film]. USA, 2012 [cit. 26.1.2024]

Obrázek 3 - poprava Nguyena Van Lema

Zdroj: *Vietnam: The Real War – in pictures* [online]. In: The Guardian. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/artanddesign/gallery/2015/apr/22/vietnam-the-real-war-a-photographic-history-by-the-associated-press-in-pictures>

Tato fotografie se objevila na titulních stranách mnoha amerických novin a záběr byl vysílán v televizi. Do televizního vysílání byl skutečně puštěný reálný záběr vraždy - veřejnost byla konsternována záběry letadel, která svrhují bomby, záběry raněných vojáků, mrtvých vojáků, ale vražda v přímém přenosu předčila veškeré předchozí události.

U tohoto činu byli přítomni vietnamští mariňáci, fotograf AP Eddie Addams (kterému se podařilo tuto situaci zachytit), Howard Tuckner (televizní a novinový reportér) a kameraman Vo Su z NBC-TV⁷⁴. Loan (šéf jihovietnamské policie) vůbec nenaznačoval, že by se k něčemu takovému mělo schylovat. Znenadání zvedl svoji zbraň a střelil Van Lema do hlavy. Následně svoji zbraň uklidil a pronesl pouze: „*Oni (Vietcong) zabili mnoho Američanů a mnoho mých mužů.*“⁷⁵

Tato událost opět trochu pozměnila dění v americkém veřejném prostoru, ovšem

⁷⁴ BRAESTRUP, Peter. *Big Story*. Westview Press, 1977, s. 347 [cit. 19.1.2024] ISBN: 0-300-02953-5

⁷⁵ Tamtéž

samozřejmě nikoliv pozitivním směrem. Někteří historikové se shodují na tom, že tento graficky znázorněný okamžik změnil pohled Američanů na válku a že právě tato fotografie změnila průběh Vietnamské války. Z této události vznikly i další fotografie, ale konkrétně za tuto obdržel E. Addams Pulitzerovu cenu.⁷⁶

Použití chemických zbraní a bombardování během ofenzívy Tet

„Pro záchranu toho města bylo nutné ho zničit“
Anonymní americký major v Ben Tre, 7. února 1968⁷⁷

Během ofenzívy Tet probíhala americká protiofenzíva. Během té se Američané snažili vytlačit NVA⁷⁸ a Vietcong ze zasažených oblastí a využívali k tomu také nálety a bombové útoky. Během náletů byly z letadel svrženy bomby s napalmem a dalšími chemikáliemi. Tyto chemikálie byly shazovány na města, vesnice i zarostlé oblasti s cílem zasáhnout lidské cíle, vypálit úrodu nebo části zarostlých oblastí. Některé chemikálie se používaly také při pozemním boji, jako byl například slzný plyn, který se házel do budov s cílem vypudit nepřátele ven, nebo se používaly také plamenomety, které byly na bázi benzínu. Mezi další chemikálie, které se používaly byly např. napalm, Agent Orange, různé fytotoxické látky či jiné herbicidy. Právě napalm a Agent Orange se stali symboly hrůz, které se ve Vietnamu odehrávaly.

Napalm byl jednou z nejničivějších zbraní, které byly během války ve Vietnamu použity. Jedná se o zápalnou látku, která byla jako zbraň využívána také během 2. světové války a války v Koreji. Použití je doprovázeno uvolněním obrovského množství tepla a energie, vyznačuje se vysokým účinkem ničení a při kontaktu s kůží zanechává rozsáhlé a těžké popáleniny.⁷⁹ Po shoení napalmu se na zemi vytváří obrovská ohnivá koule, která se valí dál a dál a stravuje vše, co jí přijde do cesty.

Bombardování nebylo během ofenzívy Tet novou záležitostí, Vietnam už během této války několikrát bombardovaný byl a sice od roku 1965, kdy probíhala operace Rolling Thunder. V roce 1965 se dostaly informace o bombových útocích na titulní stranu mnoha

⁷⁶ AP was there: Saigon Execution. In: Youtube [online] 8.2.2018 [cit. 2.1.2024]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=zfCOGUn8elQ>

⁷⁷ BRAESTRUP, Peter. *Big*. Westview Press, 1977, s. 177 [cit. 26.1.2024] ISBN: 0-300-02953-5

⁷⁸ North Vietnamese Army

⁷⁹ BŘÍZOVÁ, Aneta. *Proměny názorů na používání chemických zbraní v moderních dějinách*. Kladno, 2020. Bakalářská práce. České vysoké učení technické, Fakulta biomedicínského inženýrství, Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva. Vedoucí práce prof. Ing. Vladimír Pitschmann, CSc. [cit. 26.1.2024]

novin, např. Washington Star⁸⁰ a samozřejmě také do televizního vysílání. „*Od počátku bombardování v roce 1965 ho provázely kontroverze. Existovaly dva hlavní politické problémy. Jeden se týkal toho, zda bylo bombardování účinné, a druhý civilních obětí a morálních otázek, které s tím souvisely.*“⁸¹

UPI vyslala 31. ledna zprávu, kde mimo jiné také uváděla, že jsou bombardovány pozice Vietcongu na předměstí Saigonu, zatímco partyzáni stále útočili na americkou ambasádu.⁸² Ve večerních zprávách se začaly více objevovat záběry letadel, které svrhují bomby na pozemní cíle. AP v jedné ze svých zpráv popsala hrůzy v městě Da Nang, kde bylo mnoho obětí po útocích napalmem a plamenomety. Jejich zprávu poté přejal Washington Post a umístil ji na titulní stranu.⁸³ Je třeba znovu připomenout, že až do ofenzívy Tet byly negativní reportáže ve zpravodajství jen minoritními střípky a během ofenzívy bylo záběrům z Vietnamu věnováno téměř 90 % vysílacího času večerních zpráv.

Jakmile odeznělo největší nebezpečí, začali se novináři a kamerové štáby vydávat i do dalších, odlehlejších oblastí Vietnamu. Barry Kramer (AP) se vydal pokrýt zničená města v okolí delty.

„*CAN THO, Vietnam (AP) - Komunisté napadli 11 z 13 hlavních měst provincií delty Mekongu a v důsledku bojů bylo dle odhadů v pondělí zabito 1230 civilistů... My Tho, druhé největší město v deltě bylo z poloviny zničené. Většinu škod způsobily bomby USA a Jižního Vietnamu, dělostřelectvo a rakety... Vládní vozy s reproduktory varovaly asi 20 civilistů, aby opustili obytnou oblast obsazenou komunisty. Z nějakého důvodu neodešli dříve, než americké jednotky zaútočily napalmem.*“⁸⁴ Později dostali oficiální úřední složky informaci, že Vietcong civilisty z oblasti nepustil. 17 z nich bylo zabito.

Bombový útok proběhl také na město Ben Tre. Záznam (AP) doputoval do USA 7. února 1968 a ve svých novinách ho publikovaly např. Timesy (8. února 1968). Zde byl krátký odstavec až na 14. straně, který citoval majora Spojených států, který řekl, že bylo nutné to

⁸⁰ HUEBNER, J. Andrew. *Rethinking American Press Coverage Of The Vietnam War, 1965-68*, Journalism History, s. 152 [cit. 26.1.2024]. Dostupné z:

<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00947679.2005.12062683>

⁸¹ HALLIN, C. Daniel. *The "UNCENSORED WAR". The media and Vietnam*, s. 136. California: University of California Press, 1989 [cit. 26.1.2024]. ISBN 0-520-06543-3

⁸² *Planes bombing Viet Cong as Saigon fight rages*. In: UPI archives [online], ze dne 31.1.1968 [cit. 26.1.2024]. Dostupné z: <https://www.upi.com/Archives/1968/01/31/Planes-bombing-Viet-Cong-as-Saigon-fight-rages/4751452388144/>

⁸³ BRAESTRUP, Peter. *Big Story*. Westview Press, 1977, s. 184 [cit. 26.1.2024] ISBN: 0-300-02953-5

⁸⁴ Tamtéž, s. 192

město zničit, aby mohlo být zachráněno.⁸⁵ O hrůzách, které se ve Vietnamu děly, se tak začínala veřejnost dozvídat mnohem více a to nejen z televizních vysílání a novin, ale také z výpovědí veteránů, kteří se z Vietnamu vrátili. Informacím z Vietnamu nebylo možné uniknout, psalo se o nich, vysílalo v televizi a byly předmětem mnoha diskuzí.

Bombové a napalmové útoky pokračovaly i v dalších letech. V červnu roku 1972 vznikla pravděpodobně vůbec nejslavnější fotografie z Vietnamu. Tato fotografie zobrazuje v popředí nahou Kim Phuc, která je popálená napalmem, běží po silnici a za ní jdou vojáci. Tento napalmový útok otřásl Spojenými státy obzvláště poté, co byla tato fotografie, i přes to, že na ní bylo zachyceno zcela nahé dítě, zveřejněna v mnoha médiích. Tato fotografie neměla být zpočátku zveřejněna (právě kvůli nahotě), ale nakonec nesla tak silné poselství, že byla světu ukázána.⁸⁶

Masakr ve městě Hue

Hue leží ve středním Vietnamu a ani toto starobylé císařské hlavní město nebylo během ofenzívy Tet ušetřeno bojů a ničení. Kromě masakrů, které v Hue, probíhaly bylo na město také svrženo mnoho bomb a napalmu. „*Žádné město nemělo takovou mediální pozornost během ofenzívy Tet jako právě Hue, důvod byl jednoduchý - město bylo dostupné, známé a boj o jeho ovládnutí trval 25 dní (od 31. ledna do 24. února 1968).*“⁸⁷

Není zcela jasné, kolik přesně bomb bylo na Hue svrženo a jaké škody byly městu napáchány, protože se odhady liší. Strategie Spojených států spočívala v bombardování klíčových oblastí a také v organizování operací „vyhledej a znič“. Obě tyto strategie byly ve městě Hue použity. „*Dne 31. ledna 1968 se v okolí města Hue shromáždilo 8.000 nepřátelských vojáků, zatímco komanda Vietcongu začala popravovat vládní úředníky v jejich domovech.*“⁸⁸

Reportéři a televizní kameramani se zaměřovali na místa největších bojů amerických mariňáků. Počet neobyvatelných budov se pohyboval okolo 40 %. Dle jihovietnamských odhadů bylo v Hue zabito a zraněno více než 700 civilistů, dále bylo na 3 tisíce osob

⁸⁵ Major Describes Move. In: The New York Times [online], s. 14 ze dne 8.2.1968 [cit. 26.1.2024]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/1968/02/08/archives/major-describes-move.html>

⁸⁶ Vietnam: The Real War – in pictures. In: The Guardian, ze dne 22.3.2015 [cit. 26.1.2024]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/artanddesign/gallery/2015/apr/22/vietnam-the-real-war-a-photographic-history-by-the-associated-press-in-pictures>

⁸⁷ BRAESTRUP, Peter. *Big Story*. Westview Press, 1977, s. 201 [cit. 26.1.2024] ISBN: 0-300-02953-5

⁸⁸ JACKSON, Sammy. *The Tet Offensive* [dokumentární film]. USA, 2012 [cit. 30.12.2023]

popraveno.⁸⁹ Mezi reportéry a novináře, kteří bitvu v Hue pokrývali, byli H. D. S. Greenway (za Time Life), John Lengel (za AP) nebo také Maynard Parker (za Newsweek).

V záběrech, které vysílala CBS byl také rozhovor s důstojníkem Cheathamem, kterého se reportér ptal na cíl toho, co se chystají on a jeho muži v Hue udělat. Cheatham popisoval, jak se chystají vyčistit několik bloků a na otázku - Jaký druh boje to bude? - odpověděl, že se bude jednat o vyhledávání nepřítele od domu k domu. Což v praxi znamená procházet dané úseky velmi pečlivě a vyhledat nepřítele. Na reportérův dotaz, co budou dělat v případě, že by se tam nacházeli civilisté, odpověděl důstojník velmi rezervovaně. Řekl, že doufá, že tam na žádné civilisty nenarazí a pokud ano, tak budou předpokládat, že to budou „bad guys“ (tedy ti špatní, které tam Američané musí najít), protože zde mají několik oblastí, které zablokovali a ve kterých vědí, že se nacházejí civilisté po kterých nebudou střílet. Ti ostatní jsou pro ně *Charlie*.⁹⁰ Během rozhovoru je, kromě záběrů na Cheathama, také slyšet střelba.⁹¹

„Dne 18. ledna napsala agentura AP, že se americké velení o týden dříve rozhodlo použít na Hue veškerou palebnou sílu a ‚přijmout špatnou publicitu‘ jako nevyhnutelnou.“⁹² Tato zpráva se následující den objevila ve válečném přehledu deníku Washington Post.

V jedněch z dalších zpráv z Hue obvinila televize CBS americké mariňáky, že dělají z lidí uprchlíky bez domova tím, že střílí z minometů v centru města.

„Don Webster (CBS): V celém Vietnamu bylo uprchlíků a lidí bez domova více než dost, ale nikde na ně nebyl tak otřesný pohled jako právě v Hue... Dekorativní fontána, jen přes ulici od univerzity, se stala komunitním umyvadlem. Tyto ženy zde perou své oblečení, jiné myjí jejich děti nebo nádobí. A jen pár yardů odsud pokračuje válka. Některé z těchto minometných střel mohou zasáhnout nepřátelské Severovietnamce, ale při střelbě přímo do centra města zasáhnou téměř všechny domy a vytvoří z lidí, kteří tam žijí, trvalé uprchlíky...Doufáme, že Vietnamci budou ze všech škod obviňovat spíše komunisty než Američany.“⁹³

⁸⁹ BRAESTRUP, Peter. *Big Story*. Westview Press, 1977, s. 202-203 [cit. 2.2.2024] ISBN: 0-300-02953-5

⁹⁰ Charlie bylo označení, které se používalo pro Vietcong, protože zkratka byla VC - ve vojenské hláskovací abecedě Victor Charlie - a zkráceně se vžilo označení Charlie

⁹¹ *Vietnam War - Hue City 1968*. In: Youtube [online] 23.11.2007 [cit. 3.2.2023]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=vDy0Z3HskTE>

⁹² BRAESTRUP, Peter. *Big Story*. Westview Press, 1977, s. 205 [cit. 4.2.2024] ISBN: 0-300-02953-5

⁹³ Tamtéž, s. 207

NBC se věnovala zprávám o následcích bojů a to jak škodám způsobeným infrastrukturě, tak těm na lidských životech. „*David Burrington (NBC): Američtí představitelé v Hue přiznávají, že město je v současné době demoralizované a téměř bez naděje...Podle odhadu bylo v Hue zničeno 80 % budov. Pod troskami stále leží mnoho mrtvých a předpokládá se, že zahynulo více než 2.000 civilistů. Ve skutečnosti zřejmě zemřelo více civilistů než vojáků....*“⁹⁴ Ztráty na životech byly v Hue obrovské, ale vést válku bez ztrát na životech je téměř nemožné.

Proč se ale vlastně tato část ofenzivy Tet označuje jako „masakr v Hue“? Když Vietcong obsadil město Hue začal jeden z největších masakrů civilního obyvatelstva. Ženy, muži, děti - civilní obyvatelstvo bylo masakrováno a vražděno. „*První nález obětí Vietcongu se odehrál dne 26. února na pozemcích střední školy Gia Hoi. Během následujících pár dnů a měsíců bylo objeveno dalších 18 míst, kde byli pohřbeni civilisté a v letech 1969 a 1970 pátrání pokračovalo.*“⁹⁵

Masakr byl z velké části přehlížen, ve zprávách se uvádělo, že šlo o vietkongský terorismus, aniž by byly uvedeny informace o jeho rozsahu či upřesnění. Dne 11. února citovala agentura AP hlášení starosty Hue, a to byla první oficiální zmínka o tomto masakru. AP uvedla, že komunistické jednotky popravily v Hue 300 civilistů a pohřbily je v masovém hrobu na jihu města. Celkově: agentura AP vydala 4 články zaměřené na popravy v Hue, UPI vydala 2, Timesy 4 a Washington Post 3. Televizní stanice, jak vyplývá ze záznamů, se o popravách vůbec nezmínily a nevysílaly žádné filmové reportáže na toto téma. Nicméně televizní štáby odvedly v Hue rozsáhlou práci. Celkem televize natočila od 1. do 25. února 18 reportáží.⁹⁶

Obléhání Khe Sanh

Předposlední kapitolou věnovanou ofenzivě Tet v této práci bude kapitola o obléhání Khe Sanh. Khe Sanh je město, které leží v severozápadním sektoru Vietnamu, přibližně 6 mil od hranic s Laosem a 14 mil od demilitarizovaného pásma.⁹⁷ Kromě velmi důležitého vojenského významu má také význam z hlediska jeho mediálního pokrytí. Aktuální události

⁹⁴ BRAESTRUP, Peter. *Big Story*. Westview Press, 1977, s. 208 [cit. 4.2.2024] ISBN: 0-300-02953-5

⁹⁵ Tamtéž, s. 215

⁹⁶ Tamtéž, s. 231

⁹⁷ TRUMP, Rick.. *The Siege of Khe Sanh*. In: *Perspectives in History* 1968, VOL. XIV 1998-1999, s. 40 [cit. 6.2.2024]. Dostupné z: https://www.nku.edu/content/dam/hisgeo/docs/archives/Vol14_1998-1999perspectives.pdf#page=42

se totiž často připodobňují k těm z historie. Ať už to byla vražda prezidenta Kennedyho připodobněná k vraždě A. Lincolna nebo právě bitva o Khe Sanh jako bitva u Dien Bien Phu. Ta už zde zmíněna byla a sice hned na začátku této práce, kdy v roce 1954 utrpěli Francouzi u Dien Bien Phu porážku. Obléhání probíhalo téměř stejně jako kdysi v 50. letech v Indočíně a média přinášela mnoho připodobnění právě k této bitvě. „*Nicméně Khe Sanh nebyla Dien Bien Phu. Severovietnamci svého cíle nedosáhli, protože po skončení obléhání základnu stále držela námořní pěchota.*“⁹⁸

Americká námořní základna v Khe Sanh byla obléhána po 77 dní a jediné co drželo mariňáky uvnitř základny při životě bylo letiště, na které jim byly posílány posily, jídlo a zbraně, ovšem i na toto letiště bylo velmi obtížné se dostat. Proto byli vojáci uvnitř podporováni také zvenčí, kde spojenecké síly bombardovaly nepřítele. Severovietnamci chtěli základnu obsadit, protože byla, kromě dalšího, na strategickém místě - velmi blízko demilitarizované zóny, kde Američané kontrolovali silnice a cesty. Vzhledem k tomu, že se zde odehrával podobný scénář jako v Dien Bien Phu, očekávalo se, že přijde stejná nevyhnutelná katastrofa a nekompromisní porážka. „*Agentura AP se v informování ujala vedení, následovala ji televize a noviny, které se na informování soustředily po znovudobytí Hue 24. února.*“⁹⁹ Právě po ukončení bitvy v Hue plnily mediální prostor informace z obléhání základny v Khe Sanh, která se tak stala mediálně a divácky velmi sledovanou.

Jak velká byla ale vlastně podobnost s obléháním Dien Bien Phu? Ať už se jednalo o uzavřený prostor, který byl obléhán či boje proti komunistům, Khe Sanh a Dien Bien Phu mají také mnoho odlišností. Mezi ně patří např. přeprava zraněných, kteří byli z Khe Sanh evakuováni vrtulníkem, zatímco z Dien Bien Phu nijak; dále také měli vojáci v Khe Sanh dělostřeleckou podporu zvenčí, zatímco vojáci u Dien Bien Phu neměli žádnou a v neposlední řadě bylo v Khe Sanh použitelné letiště, zatímco v Dien Bien Phu nikoliv.¹⁰⁰

Oficiální američtí zástupci ve Vietnamu mnoho podobností s Dien Bien Phu neviděli, ovšem doma v USA plnily noviny a večerní zprávy novinky z pole, které byly pod vlivem tzv. „Dienbienphu syndromu“ - tedy viděli podobnosti s Dien Bien Phu na každém kroku.

⁹⁸ TRUMP, Rick.. *The Siege of Khe Sanh*. In: *Perspectives in History* 1968, VOL. XIV 1998-1999, s. 40 [cit. 6.2.2024]. Dostupné z: https://www.nku.edu/content/dam/hisgeo/docs/archives/Vol14_1998-1999perspectives.pdf#page=42

⁹⁹ BRAESTRUP, Peter. *Big Story*. Westview Press, 1977, s. 256 [cit. 6.2.2024] ISBN: 0-300-02953-5

¹⁰⁰ Tamtéž, s. 263

Obléhání Khe Sanh pokrývali např. John Wheeler (AP), John Lengel (AP), Don Sider (Time) nebo také Ron Nessen (televizní korespondent). „*Wheeler za sebou měl více než dva roky reportážní práce ve Vietnamu, když byl přidělen k obléhání Khe Sanh... Ostatní novináři přijeli na pár dní a pak zase odjeli, ale Wheeler tam žil.*“¹⁰¹ Byl jedním z těch novinářů, kteří jsou své práci skutečně oddaní a ať se na základně dělo cokoliv, byl u toho.

„*KHE SANH, South Vietnam (AP), Únor 12. - První výbuch granátu zasáhl mariňáky před bunkrem, kde plnili pytle s pískem. Další vybuchující rakety posílaly spršky žhavých střepin. Američané běželi do úkrytu.... ‚Zdravotník! Zdravotník!‘ Z dálky se ozývaly výkřiky. Muži táhli krvácejícího kamaráda do úkrytu...*“¹⁰² I takto mohly vypadat zprávy, které se zasílala agentura AP domů do USA. Wheeler využíval svého dlouhodobého pobytu a popsal více než kdokoli jiný. Samozřejmě obléhání dokumentovalo více novinářů AP a byly to právě válečná shrnutí AP, o kterých se nejvíce psalo v novinách, a které se staly základním materiálem pro televizní komentáře. Nepsalo se pouze o obléhání zevnitř, ale psalo se také o tom, co se dělo v okolí základny.

„*SAIGON (AP) - Americké bombardéry dnes v rámci jedné z největších leteckých kampaní vietnamské války již šestý den po sobě ostřelovaly severovietnamské zbraně a vojenské koncentrace ohrožující americkou námořní pěchotu v údolí Khe Sanh. Navzdory téměř 8000 tunám bomb a rekordním leteckým útokům na zakopané severovietnamské jednotky nepřátelská děla nadále zasahovala základnu Khe Sanh...*“¹⁰³

To, že mnoho stálých novinářů na tomto místě nebylo, mělo velkou nevýhodu a sice, že důstojníci dostávali dokola tytéž otázky. Každého zajímalo, jak situace vypadá, co bude následovat, zda mariňáci udrží základnu nebo zda Severovietnamci udeří znovu. Aktuální informace byly důležité, obzvlášť pokud by se měla minulost opakovat a z Khe Sanh by se stala další Dien Bien Phu. „*Během obléhání se téma Dienbienphu dostávalo do popředí zájmu agentury AP, obzvlášť na začátku února a poté večer před výročím bitvy z roku 1954, které připadlo na 13. března.*“¹⁰⁴

UPI se obléhání Khe Sanh, na rozdíl od AP až tolik nevěnovala a věnovala se tomuto tématu dokonce méně než bitvě u Hue. Agentura popisovala např. co se dělo zvenčí Khe

¹⁰¹ BRAESTRUP, Peter. *Big Story*. Westview Press, 1977, s. 275 [cit. 6.2.2024] ISBN: 0-300-02953-5

¹⁰² Tamtéž, s. 275

¹⁰³ Tamtéž, s. 277

¹⁰⁴ Tamtéž, s. 278

Sanh. Koncem února popisovala, jak „severovietnamští dělostřelci zahájili největší dělostřeleckou a raketovou palbu a vyslali prapor do útoku na perimetr základny. Američané odpověděli bombardéry B-52, které provedly sedm náletů nad kopce v džungli. V dalších leteckých akcích americké stíhací bombardéry podnikly 60 letů proti městu Vinh, hlavnímu velitelství severovietnamských jednotek severně od demilitarizované zóny (DMZ).“¹⁰⁵ Tato zpráva se zaměřovala převážně na Hue, ale Khe Sanh (a další města) v ní byla zastoupena také, obléhání už totiž trvalo téměř měsíc a vidina zdárného konce byla v nedohlednu.

Co se týká televizního pokrytí, tak televizní korespondenti byli pravděpodobně ti vůbec nejméně informovaní a byli nejvíce náchylní k unáhleným závěrům. Není se ale čemu divit, protože, na rozdíl od Johna Wheelera a dalších, „na základně trávili nejkratší dobu, byli vázáni na své kamery a na hledání ‚prodejných‘ záběrů“¹⁰⁶. Rozhodování kameramanů o tom, které záběry natočí bylo zásadní, film byl krátký a oni se tak museli velmi pečlivě rozhodnout, co a jak natočí. Pokud by vypotřebovali celý film pouze na záběry poničené krajiny nebo na vojáky v civilu, nebylo by to to, co měli za úkol natočit. Už jednou, a to ihned na počátku této práce, jsem zmiňovala, že se televize předháněly ve vysílání nejatraktivnějších záběrů. Atraktivní záběry s sebou nesly akci, ukazování těch správných bojujících proti utlačovateli a agresorovi, kterého bylo nutné zastavit a televize se v jejich vysílání předháněly. Televizní štáby také nemohly natáčet kde se jim zachtělo. „Novináři a zpravodajové museli souhlasit s tím, že nebudou zveřejňovat informace aniž by dostali povolení je sdělovat. Měli například zakázáno hlásit pohyby vojsk nebo počty obětí, dokud nebyly oficiálně oznámeny v Saigonu. Porušením těchto pravidel mohli být odvoláni nebo jim byla suspendována akreditace novináře.“¹⁰⁷

Při svém ne příliš širokém záběru „se kamery většinou soustředily na vizuální klišé - havarovaná letadla, zranění, nástup a výstup mariňáků z letadel pod palbou, zásahy stíhaček na severu a občasné ‚Bojíte se?‘ rozhovory s jednotkami nebo ‚Chystáte se zaútočit?‘ sezení s plukovníkem Lowndsem“¹⁰⁸. Vizuální pokrytí bylo odlišné od toho novinového. Novináři mohli do Khe Sanh přijet, udělat pár rozhovorů, chvíli s jednotkou zůstat a pak se vrátit do relativního bezpečí, kde mohli napsat svůj článek. Televizní štáby ale musely komentovat

¹⁰⁵ *Reds give up palace at Hue*. In: UPI archives [online], ze dne 24.2.1968 [cit. 13.2.2024]. Dostupné z: <https://www.upi.com/Archives/1968/02/24/Reds-give-up-palace-at-Hue/7325845544181/>

¹⁰⁶ BRAESTRUP, Peter. *Big Story*. Westview Press, 1977, s. 289 [cit. 13.2.2024] ISBN: 0-300-02953-5

¹⁰⁷ HALLIN, C. Daniel. *The “UNCENSORED WAR”. The media and Vietnam*, s. 128. California: University of California Press, 1989 [cit. 13.2.2024]. ISBN 0-520-06543-3

¹⁰⁸ BRAESTRUP, Peter. *Big Story*. Westview Press, 1977, s. 292 [cit. 14.2.2024] ISBN: 0-300-02953-5

ve „voiceoveru“, co se aktuálně na záběru dělo a pokud se nedělo nic, co by v sobě neslo akci museli komentátoři s akcí improvizovat. „Jedním z dílčích témat televizního zpravodajství bylo například to, že Khe Sanh byla zcela vydána na milost Severovietnamcům.“¹⁰⁹

Pokud by záběry a dění na obrazovce nebyly dostatečně akční, aby diváka udržely, mohlo by se stát, že přejde na konkurenční kanál, kde budou záběry a komentáře poutavější a zajímavější. V jednom televizním záběru o Khe Sanh (vysílaných 14. února 1968) mluvil Murray Fromson (CBS) o tom, že „hory obklopující mariňáky vypadají hrozně. Počasí zpomaluje jejich vlastní zásobování a brání stíhacím bombardérům zasáhnout minometné a dělostřelecké pozice. Jeden ze zaměstnanců se k situaci vyjádřil takto: Připravují se na nás tvrdě udeřit. Pokud bude letiště vyraženo z provozu a počasí zůstane špatné, budeme mít velké problémy...“¹¹⁰

Reportér Peter Kalischer (CBS) nazval Khe Sanh „pastí“; Don North (ABC) zase natáčel vraky letadel v okolí přistávací dráhy, ale nezmínil při tom, že ztráty utrpené ve vzduchu byly minimální a Marvin Kalb (CBS reportér ministerstva zahraničí) byl hluboce deprimovaný, když hovořil o izolované americké pevnosti, která, když už není úplně stejná, tak je ale velmi podobná událostem obklopující Dien Bien Phu - zkrátka hrozby a akce prodávaly. Ne všichni ale byli pouze negativní, pesimističtí a snažící se udělat z Khe Sanh další Dien Bien Phu s otřesným koncem. Chet Huntley (NBC-radio) byl v rozhlase méně pesimistický a uváděl leteckou sílu jako zásadní rozdíl mezi Khe Sanh a Dien Bien Phu.¹¹¹

Jak jsem již zmínila, obléhání Khe Sanh trvalo dlouhých 77 dní, kdy se americké a spojenecké jednotky bránily intenzivnímu obléhání. To začalo 21. ledna 1968, když jednotky Severovietnamské lidové armády provedly masivní ostřelování americké námořní pěchoty v Khe Sanh. Prezident Johnson souhlasil s argumenty generála Westmorelanda, že by základna měla být udržena za každou cenu. Začala tedy operace Niagara - bombardování předpokládaných míst severovietnamského dělostřelectva v kopcích v okolí Khe Sanh. Generál Westmoreland, prezident Johnson i další předpokládali, že Khe Sanh bude hlavním cílem nepřítele, ten ale zaútočil i na mnoha dalších místech, v čemž tkvěla strategie ofenzivy

¹⁰⁹ BRAESTRUP, Peter. *Big Story*. Westview Press, 1977, s. 293 [cit. 14.2.2024] ISBN: 0-300-02953-5

¹¹⁰ CBS-TV, “CBS Evening News” 14.2.1968 [cit. 14.2.2024], převzaté z: BRAESTRUP, Peter. *Big Story*. Westview Press, 1977, s. 293 [cit. 14.2.2024] ISBN: 0-300-02953-5

¹¹¹ BRAESTRUP, Peter. *Big Story*. Westview Press, 1977, s. 301-303 [cit. 14.2.2024] ISBN: 0-300-02953-5

Tet. Ačkoliv zprávy neustále plnily informace, které označovaly Khe Sanh jako další Dien Bien Phu, obléhání bylo nepřátelskou severovietnamskou armádou neúspěšné. V březnu nařídil generál Westmoreland operaci Pegasus a základna byla po více než 70 dnech obléhání osvobozena.¹¹²

Nejdůvěryhodnější muž Ameriky ve Vietnamu

Walter Cronkite byl televizním hlasatelem na televizní stanici CBS, kde uváděl *CBS Evening News with Walter Cronkite*. Vysloužil si přezdívku „the most trusted man in America“, protože byl známý pro svoji objektivnost, profesionální přístup a sdělování pravdy. Diváky provedl skrz mnoho důležitých momentů historie, jako bylo např. přistání na Měsíci, vražda prezidenta Kennedyho nebo atentát na Martina Luthera Kinga.

Až do své návštěvy Vietnamu neměl důvod nevěřit tomu, co vláda o válce tvrdila. Cronkite byl patriot, už od druhé světové války se věnoval žurnalistice a stavil se proti komunismu, proto chápal, proč Spojené státy do války ve Vietnamu vstoupily. Jeho zpravodajství pomáhalo formovat veřejné mínění o válce ve Vietnamu, která dostala označení „televizní válka“ nebo také „válka v obývacím pokoji“ (The Living Room War). Do Vietnamu se vypravil koncem února 1968 a odtamtud byla vysílána jeho hodinová reportáž v hlavním vysílacím čase.¹¹³

Během listopadu 1967 byla veřejnost ujišťována, že se válka blíží ke konci a bude krátká. Když začala ofenzíva Tet byl Cronkite zmatený, stejně jako mnoho dalších. Mysleli si, že válku vyhrávají. Pro veřejnost byl jeho názor velmi cenný a to nejen pro širokou veřejnost, ale i konkrétně pro prezidenta Johnsona. Ten údajně řekl, že „*pokud ztratím Cronkitea, ztratím Ameriku*“¹¹⁴. Ne nadarmo tedy Cronkite dostal přezdívku „The Most Trusted Man in America“.

Ve Vietnamu navštívil např. město Hue, ve kterém se odehrály jedny z nejintenzivnějších městských bojů, ale podával zprávy i z dalších míst. „*Během dvou týdnů, které ve Vietnamu strávil vedl rozhovory s americkými i jihovietnamskými vojáky...to, co ve*

¹¹² *Khe Sanh* [online] In: History.com, 2.8.2011 [cit. 15.2.2024]. Dostupné z: <https://www.history.com/topics/vietnam-war/battle-of-khe-sanh-1>

¹¹³ ACHENBACH, Joel. *Did the news media, led by Walter Cronkite, lose the war in Vietnam?*. In: The Washington Post [online], cit. 15.2.2024. Dostupné z: https://www.washingtonpost.com/national/did-the-news-media-led-by-walter-cronkite-lose-the-war-in-vietnam/2018/05/25/a5b3e098-495e-11e8-827e-190efaf1f1ee_story.html

¹¹⁴ Tamtéž

*Vietnamu viděl, ale silně kontrastovalo s oficiálními zprávami.*¹¹⁵

Na závěr svého vysílání se otočil přímo na kameru k divákům a odklonil se od svého tradičního věcného zpravodajství. Na konci svého prohlášení řekl: „*Nyní se zdá jistější, než kdy jindy, že krvavá zkušenost z Vietnamu skončí patem, ale stále jasnější je, že jediným rozumným východiskem budou vyjednávání. Nikoliv jako oběti, ale jako čestný národ, který dostal svému slibu bránit demokracii a dělal, co mohl. Tohle byl Walter Cronkite, dobrou noc*“¹¹⁶. Do té doby říci takové, poměrně kontroverzní prohlášení veřejně bylo dosti odvážné. Vláda ujišťovala veřejnost, že to bude krátká válka, která rozhodně skončí porážkou těch špatných, proti kterým Spojené státy bojovaly. Ačkoliv se mírová hnutí a protesty proti válce ve Vietnamu objevovaly už v roce 1965, postupem času sílily a přidávalo se k nim čím dál více lidí.

Jen několik dní po svém příjezdu do Vietnamu udělal Walter Cronkite také jednu z nejvýznamnějších analýz o vietnamské vládě. V této věci mluvil rozhodně, ale občas nebylo jasně patrné, kterou vládu vlastně analyzuje. Zmiňoval např. tzv. „*credibility gap*“¹¹⁷, což bychom mohli definovat jako rozdíl mezi tím, co bylo řečeno a slíbeno, a tím, co se stalo nebo byla skutečně pravda. Zde bychom mohli jednoznačně odkázat na již několikrát zmiňované proklamace brzkého konce války.

Během ofenzívy Tet se toho událo samozřejmě mnohem více, některé události navazovaly na ty z historie a jiné spustily lavinu dalších událostí, nicméně pro účely této práce jsem se zaměřila na ty nejdůležitější momenty. Po otřesu, který způsobila ofenzíva Tet dále probíhají tzv. pacifikační programy. Těmi dosáhly Spojené státy vrcholu intenzity a hrůznosti, protože se fakticky jednalo o „*masové vražedné operace proti bezbranným civilistům... a ačkoliv o nich tisk měl dostatek důkazů, neodhalil je.*“¹¹⁸

Co se týká událostí navazujících na ofenzívu Tet, tak jistě významné bylo březnové oznámení prezidenta Johnsona, že se nebude ucházet o další funkční období na postu

¹¹⁵ “*Report from Vietnam*” | February 27, 1968. In: Voices & Visions [online], cit. 17.2.2024. Dostupné z: <https://vandvreader.org/report-from-vietnam-february-27-1968/>

¹¹⁶ 50 years ago: Walter Cronkite calls for the U.S. to get out of Vietnam. In: Youtube [online] 28.2.2018 [cit. 17.2.2024]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=Dn2RjahTi3M>

¹¹⁷ BRAESTRUP, Peter. *Big Story*. Westview Press, 1977, s. 387 [cit. 18.2.2024] ISBN: 0-300-02953-5

¹¹⁸ CHOMSKY, Noam. *Vision of Righteousness*. In: ROWE, John, Carlos. BERG, Rick. *The Vietnam War and American Culture*. Columbia University Press, 1991, s. 35 [cit. 19.2.2024]. ISBN: 978-0231067324

prezidenta. Přeskočíme-li volební kampaně a volby samotné, dostaneme se na začátek listopadu 1968, kdy byl novým prezidentem zvolen Richard Nixon. Ten se o post prezidenta ucházel již v roce 1960, ale tehdy ho porazil J. F. Kennedy. Nixon měl na válku ve Vietnamu jasně vyhraněný názor a otázky války ve Vietnamu byly samozřejmě zahrnuty i do jeho volební kampaně.

Prezident Nixon i jeho viceprezident Spiro Agnew měli s médii ošemetný vztah. V prezidentských volbách v roce 1960 sehrála televize důležitou roli. Když byla vysílána první politická televizní debata, Nixon do té doby vedl a živé debaty znala veřejnost pouze z rádia, ale po odvysílání té televizní byl předpokládáným vítězem Kennedy, což se později skutečně potvrdilo a JFK se stal prezidentem. „*Nixonova nechť k médiím byla známá dlouho předtím, než se stal prezidentem...Agnew to cítil stejně. V listopadu 1969, na regionálním setkání Republikánské strany v Des Moines zpochybnil nestrannost televizních stanic, zaútočil na důvěryhodnost televizní žurnalistiky a televizní novináře označil za elitní a zaujatou ‚malou bandu‘.*“¹¹⁹ Ani vůči válce ve Vietnamu nebyla veřejností Nixonova administrativa nikterak pozitivně přijímána. „*Po devíti měsících ve funkci se Nixon potýkal s řadou frustrací. Ve zprávách se objevil masakr v My Lai, nadále sílily protiválečné protesty, zejména hnutí Vietnam Moratorium...Na titulní stránce časopisu Newsweek se objevil článek s názvem ‚Nixon v nesnázích‘, který naznačil, že ‚přemýšliví muži‘ mají ‚vážné pochybnosti o prezidentově základní schopnosti vést národ‘.*“¹²⁰ A později také vyplula na povrch aféra s názvem Watergate.

Televizní válka

Ve všech výše uvedených kapitolách, které se týkaly ofenzívy Tet jsem zmiňovala úkaz války v tištěných médiích a televizním vysílání. Názory odborníků na to, zda za americkou prohru ve Vietnamu může televize a média, se liší. Někteří odborníci a historici mají za to, že média a skutečné obrazy války, které byly přeneseny do obývacích pokojů milionu Američanů, mohou jednoznačně za americký neúspěch. Jiní mají za to, že média sehrála podstatnou roli, avšak americký neúspěch netkví pouze ve skutečnosti, že byla vysílána v přímém přenosu. V této kapitole se zaměřím konkrétně na televizní vysílání

¹¹⁹ CRESSMAN, L. Dale. *Agnew, ABC, and Richard Nixon's War on Television*. Journalism history 2021, VOL. 47, NO. 1, s. 27 [cit. 19.2.2024]. Dostupné z

<https://scholarsarchive.byu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=5444&context=facpub>

¹²⁰ Tamtéž

válečných obrazů a na to, jakou roli vlastně válečné vysílání zastávalo.

V brzkých stádiích války byla obecně jihovýchodní Asie (nejvíce konkrétně Vietnam) mnoha Američany přehlížena a mimo zájem jejich země. Když ale Spojené státy začaly v této oblasti postupně budovat vojenské síly, stal se Vietnam „americkým příběhem“ a bylo podporováno válečné úsilí.¹²¹

Názory a predikce toho, co může vysílání válečných záběrů způsobit se objevovaly už v průběhu jejich vysílání na konci 60. a začátku 70. let 20. stol. Název „The Living Room War“ válka dostala od příspěvatele do časopisu The New Yorker Michaela J. Arlena. O tom, že se válka dostala skrz televizi do amerických domovů hovořil i prezident Johnson. Ten věřil, stejně jako mnoho dalších, že válku prohráli protože byla vysílána v televizi.

„Lyndon Johnson, meeting NAB¹²², 1. dubna, 1968: Když jsem včera večer seděl ve své kanceláři a čekal, až budu moci promluvit, myslel jsem na to, kolikrát týdně přinesla televize do amerických domovů válku. Nikdo nedokáže přesně říci, jaký efekt na americké názory mají tyto živé scény. Historikové mohou pouze hádat, jaký vliv by televize měla na budoucnost tohoto národa během dřívějších konfliktů;...“¹²³

Během války ve Vietnamu zachytily televizní kamery takové scény války, které americká veřejnost ještě neviděla. Zpravodajské pořady poskytovaly působivější zobrazení války s komentáři v kombinaci s hrůznými scénami války, které se skrz televizní obrazovky odehrávaly přímo před očima veřejnosti.¹²⁴ Jedním ze záměrů bylo přiblížit americké hochy, kteří bojují za svobodu a demokracii v zemi, kterou se chystal pohltit komunismus a který by se, pokud by nebyl zastaven šířil dál a nakonec mohl pohltit i USA. Dalším záměrem natáčení reálných bojových záběrů byl fakt, že byly atraktivnější a tím zajišťovaly vyšší sledovanost. *„Producenti zpravodajských pořadů povzbuzovali své saigonské korespondenty, aby natáčeli bojové scény...ty měly tendenci být dramatictější, napínavější, a proto - což je hlavní důvod - s větší pravděpodobností přilákají diváky spíš než jiné druhy*

¹²¹ MITCHELL, C. Michael. *Television and the Vietnam War*. Naval War College Review, MAY-JUNE 1984, Vol. 37, No. 3, s. 44 [cit. 20.2.2024]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/44636560>

¹²² National Association of Broadcasters

¹²³ HALLIN, C. Daniel. *The “UNCENSORED WAR”. The media and Vietnam*, s. 103. California: University of California Press, 1989 [cit. 20.2.2024]. ISBN 0-520-06543-3

¹²⁴ SINGSANK, Ryan. *Skepticism and Exposure: Television Coverage of the Vietnam War*. Armstrong Undergraduate Journal of History, Volume 10, Issue 2, Article 6, 2020, s. 77-78 [cit. 20.2.2024]. Dostupné z: <https://digitalcommons.georgiasouthern.edu/aujh/vol10/iss2/6/>

zpravodajství.¹²⁵ Vysílané měly být hlavně záběry, které podporují americké zájmy. Tedy primárně vysílání zdánlivě úspěšných vojenských aktivit, ať už byly konkrétně specifikovány nebo ne.

*„Překvapivá komunistická ofenzíva, jak ji ukazovaly televizní zpravodajské pořady, byla naopak pro americkou veřejnost obrovským šokem, který vyvolal další otázky a odpor vůči zapojení USA do války ve Vietnamu.“*¹²⁶ Nejenže byly obrazy vysílané v televizi šokující, ale veřejnosti také začalo docházet, že je vláda slibováním vítězství v další brzy vyhrané válce oklamala, protože se ofenzíva Tet objevila relativně krátce po listopadových ujištěních, že válka bude rychlá. Navíc během vysílaného 15 minutového speciálu na NBC (31. ledna) bylo ukázáno, že se nepřátelským vojákům podařilo dostat až na pozemky americké ambasády, což byla taktéž silná událost, která zanechala v amerických občanech nedůvěru. *„Zpráva navíc uváděla, kolik bylo v posledních dvou dnech ofenzívy zabito a zraněno amerických vojáků, takže americké veřejnosti bylo zřejmé, že ve Vietnamu probíhají jedny z nejsmrtonosnějších bojů a další ještě přijdou.“*¹²⁷ Kvůli televiznímu přenosu ofenzívy Tet se začalo stále více Američanů zajímat o události z Vietnamu a čím dál tím více lidí se začalo hlasitěji zasazovat o ukončení války.¹²⁸

Televize měla potenciál ovlivnit své sledující ještě více než noviny a časopisy. Díky vizuálním podnětům, rozmachu barevných přijímačů a také tomu, že její obsah konzumovalo velké množství Američanů, byla televize ve vedoucím postavení. Měla tak odpovědnost v podávání zpráv obrovskému množství lidí a nyní s odstupem času a událostí, které se udály, vyvstávají zásadní otázky. Pokud by televize neukazovala krvavé a šokující záběry, ale ukazovala by onu méně drastickou stránku války, dobrala by se válka ve Vietnamu ke stejnému konci? Bylo skutečně nutné tyto šokující a reálné záběry pustit mezi civilní obyvatelstvo a bylo cenou za ukončení války vyděsit hrůzami z Vietnamu miliony dalších lidí? To, zda by válka skončila stejně, pokud by o ní bylo informováno obdobně jako třeba o válce v Koreji se můžeme nyní pouze domnívat. Dle mého názoru měla televize na ukončení války opravdu zásadní vliv a záběry spustily dominový efekt odporu k probíhající

¹²⁵ MANDELBAUM, Michael. *Vietnam: The Television War*. Daedalus, Fall, 1982, Vol. 111, No. 4, Print Culture and Video Culture (Fall, 1982), s. 159 [cit. 25.2.2024]. Dostupné z:

<https://www.jstor.org/stable/20024822>

¹²⁶ SINGSANK, Ryan. *Skepticism and Exposure: Television Coverage of the Vietnam War*. Armstrong Undergraduate Journal of History, Volume 10, Issue 2, Article 6, 2020, s. 89 [cit. 20.2.2024]. Dostupné z:

<https://digitalcommons.georgiasouthern.edu/aujh/vol10/iss2/6/>

¹²⁷ Tamtéž, s. 90

¹²⁸ Tamtéž, s. 90

válce, což vyústilo v mnohatisícové mírové pochody a demonstrace. Nemyslím si ale, že by za americkou prohru byla zodpovědná pouze média.

Názor veřejnosti měl nakonec velký vliv a určil směřování politiky ve Vietnamu. „Mezi lety 1954 a 1965 to mělo jen malý vliv na to, co vláda USA dělala, protože americká podpora jihovietnamské vládě byla skromná a na veřejnost nepůsobila nijak výrazně. V letech 1965 až 1968 ale americká přítomnost v jihovýchodní Asii dramaticky vzrostla. Počet vojáků vzrostl z dvaceti tisíc na více než půl milionu.“¹²⁹

Rozhodující vliv televize vychází z předpokladu, že způsob jakým lidé přijímají informace určuje, jak na ně budou reagovat. To je jiný způsob, jak vyjádřit axiom Marshalla McLuhana, že „*médium je poselstvím*“¹³⁰. Tisk lidi rozděluje a vzdaluje, televize vyvolává pocity solidarity a soucitu. Podle McLuhanovy teorie by Američané při čtení o válce byli ochotni nechat ji pokračovat; když ji ale viděli v televizi, uvědomili si lidskost, kterou sdíleli se svými vietnamskými spoluobyteli globální vesnice a trvali na jejím zastavení.¹³¹

Bavíme se zde o významu televize v rámci celé války ve Vietnamu. Ofenzíva Tet byla velmi významná, avšak některé hrůzné záběry se samozřejmě objevovaly i před jejím vypuknutím (ovšem nikoliv v tak velké míře; zde mohu zmínit např. incident v Cam Ne¹³²) a i po jejím skončení, kdy se objevovaly nadále. Televize měla opravdu významný a zásadní vliv, díky kterému se řetězovou reakcí dostáváme až do roku 1973, kdy z Vietnamu odcházejí poslední americké jednotky.

Za odchodem amerických vojsk a jejich neúspěchem ve Vietnamu nestojí dle mého úsudku pouze televize. Během konce 60. a 1. poloviny 70. let se domů vracelo mnoho veteránů, kteří o hrůzách z Vietnamu hovořili z první ruky. U těchto vojáků se kvůli prožitým

¹²⁹ MANDELBAUM, Michael. *Vietnam: The Television War*. Daedalus, Fall, 1982, Vol. 111, No. 4, Print Culture and Video Culture (Fall, 1982), s. 158 [cit. 25.2.2024]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/20024822>

¹³⁰ To ve zkratce znamená, že osobní a sociální důsledky každého média - tedy každé naší extenze - vyplývají z nového měřítka, které každá naše extenze a každá nová technologie vnášejí do našich záležitostí (MCLUHAN, Marshall. *Jak rozumět médiím: extenze člověka*. Praha: Odeon, 1991. Eseje [Odeon])

¹³¹ MANDELBAUM, Michael. *Vietnam: The Television War*. Daedalus, Fall, 1982, Vol. 111, No. 4, Print Culture and Video Culture (Fall, 1982), s. 161 [cit. 25.2.2024]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/20024822>

¹³² Incident v Cam Ne byla událost, kterou pokrýval zpravodaj CBS M. Safer. Ten přijel 3. srpna 1965 i s kameramany natočit aktivity mariňáků v této oblasti. Na záběrech byli, místo mariňáků zachraňujících civilisty, vidět vojáci, kteří zapalovači a plamenomety zapalují domy ve vesnici. Obyvatelé vesnice nekladli žádný odpor. Tento příběh nesl silné poselství, a proto se ho CBS rozhodla odvysílat.

hrůzám objevovaly psychické poruchy, poruchy spánku a obecně PTSD¹³³. To, co vojáci (a samozřejmě také muži a chlapi, kteří narukovali a vojáky z povolání nebyli) prožívali, televize přenášela do amerických domovů k civilnímu obyvatelstvu a dětem naprosto úmyslně. Ačkoliv nemůžeme srovnávat skutečný zážitek z bojové linie se zážitkem, který bychom měli po shlédnutí záběrů z pole, tak i tak můžeme říci, že obrazy jsou velmi brutální a zcela neetické. Je velmi zajímavý kontrast mezi tím, že bylo zakázáno v americké televizi používat sprostá slova, o nahotě ani nemluvě, ale vražda v přímém přenosu a utrpení civilních osob, kterým jsou zapalovány domy, odvádění členové rodin nebo záběry civilistů, kteří pláčou nad těly svých příbuzných - to bylo na televizních obrazovkách téměř denně. Obrazy z Vietnamu nesly velmi silné poselství, díky kterému si americká veřejnost začínala čím dál tím více uvědomovat, jaké činy jsou ve Vietnamu páčány. Nejen, že tam umírali američtí a spojenečtí vojáci, ale také trpělo civilní obyvatelstvo a to včetně dětí.

Analýza studií o dopadu televizního vysílání

Předmětem mého zkoumání budou analýzy, které se zabývaly televizním vysíláním a masovými médii během války ve Vietnamu a to primárně během ofenzívy Tet. Do svého zkoumání jsem zahrнула tři analýzy. Dvě z nich, konkrétně studie s názvem Big Story a The “Uncensored War”, jsem si k analýze vybrala proto, že jsem je využívala jako zdroje k teoretické části této práce. V těchto studiích jsou detailně rozebrané televizní vysílání a rozebírají podobné otázky, kterými se v této práci zabývám také. Třetí studie nese název The Vietnam War and American Culture a do svého pozorování jsem ji zahrнула, protože je typově trochu odlišná od zbylých dvou a nestuduje televizní vysílání přímo. Nahlíží na tuto problematiku odlišným úhlem pohledu, který mi umožnil se na tyto otázky dívat z jiného směru.

Zaměřím se na to, jakým způsobem je v těchto studiích o událostech reflektováno a zda podporují stanovisko Pentagonu, že média nesou vinu za americký neúspěch, případně, zda toto stanovisko Pentagonu vůbec zmiňují. Dále se také zaměřím na to, zda a případně co televizní vysílání ovlivnilo a zda se také studie nezaměřovaly pouze na určitá média. Mým

¹³³ PTSD = posttraumatická stresová porucha, což je opožděná reakce na prožitou velkou zátěž či ohrožení

dalším cílem bude se také zaměřit se na to, zda je zmiňována propaganda a případně, jak ji autor či autoři studií popisují.

Analýzu budu provádět kvalitativním způsobem a výstupem tedy nebude sledování počtu či četnosti jednotlivých stanovisek, ale primárně se budu soustředit na jejich obsah. Mým cílem bude zkoumání vybraných postojů, zda a jak moc se odchylojí, nebo naopak podporují postoj Pentagonu.

Názor prezidentů Johnsona a Nixona na média se příliš nelišil, ačkoliv prezident Nixon měl s médii o něco složitější vztah, oba si „často stěžovali na podle nich neobjektivní mediální pokrytí války ve Vietnamu. Zdálo se, že američtí novináři jsou až příliš ochotní, alespoň dle názoru washingtonského úřadu, zpochybňovat vládní prohlášení o průběhu konfliktu v jihovýchodní Asii.“¹³⁴ Názor Pentagonu, že jim média prohrála válku není až tak překvapivý. Za neúspěchem musí někdo stát a vláda dle jejich názoru udělala vše, aby válka v Indočíně skončila a ta správná strana z ní vyšla jako vítězná. Pokud se hledal viník bylo nasnadě, že média, která ne vždy stála za názory Pentagonu a vyjadřovala vlastní postoje, budou hlavními kandidáty. Obzvláště po obratu, který způsobila ofenzíva Tet a během kterého začala média čím dál tím více upozorňovat na ztráty na životech, nutnost vyjednávání a bezvýchodnost celé války.

Studie Big Story

Tuto studii jsem při psaní teoretické části této práce hojně využívala, protože velmi podrobně popisuje počínání médií během ofenzívy Tet. Jejím autorem je Peter Braestrup, který sloužil u mariňáků během války v Koreji. Jako investigativní novinář New York Herald Tribune byl vyslán např. do Alžírka a během války ve Vietnamu byl zaměstnán u Washington Post jako vedoucí kanceláře v Saigonu. Celý název této studie zní: Big Story: How the American Press and Television Reported and Interpreted the Crisis of Tet 1968 in Vietnam and Washington. V roce 1978 vyhrála cenu Sigma Delta Chi¹³⁵ za výzkum v oblasti žurnalistiky.

¹³⁴ MCMAHON, Robert. *The Pentagon's War, The Media's War. Reviews in American History*, Vol. 28, No. 2 (Jun., 2000), s. 303 [cit. 5.3.2024]. Dostupné z: <https://muse.jhu.edu/pub/1/article/29179/summary>

¹³⁵ Sigma Delta Chi se uděluje již od roku 1932, kdy společnost poprvé ocenila 6 osobností za přínos žurnalistice. Ceny jsou udělovány nejlepším profesionálním novinářům v kategoriích tisk/online, audio, televize a další.

Studie je přehledně rozdělena do několika částí, před kterými jsou kromě autorova úvodu také vyznačena všechna důležitá data - od 21. listopadu 1967, kdy generál Westmoreland předpovídal stažení amerických vojáků do 2 let, až po 31. březen 1968, kdy v televizi vystupuje (a poprvé od ofenzívy Tet přednáší celostátní televizní projev) prezident Johnson, který oznamuje částečnou pauzu od bombardování, ochotu vyjednávání s Hanoji a své rozhodnutí znovu nekandidovat ve volbách. Celkově je studie rozdělena na 13 částí, ve kterých popisuje průběh informování médií o ofenzívě Tet, o počínání jihovietnamské a severovietnamské armády a práci novinářů, kameramanů a obecně mediálních pracovníků.

Pozornost je v této práci hlavně věnována periodikům The New York Times, The Washington Post, The Newsweek, The Time a dále televizním stanicím NBC a CBS. Televizní stanice ABC je zde zmiňována také, ovšem vzhledem k tomu, že se televize potýkala s řadou potíží, nebylo její vysílání pravidelné a trpělo na výpadky, což je také jeden z důvodů, proč zde není více zmiňována. Studie neinformuje o každém jednotlivém vysílání či každém jednotlivém vydání, které by zmiňovalo události z Vietnamu, ale na vybraných příkladech demonstruje, jak média o dané události reflektovala a doplňuje je případně o citace z daného tisku či televizního vysílání.

U některých událostí, jakým bylo např. obléhání Khe Sanh autor vybral a porovnal jím nejvíce citovaná periodika. V případě obléhání Khe Sanh to byli Washington Post a New York Times. Zde konkrétně zkoumal jaký byl během února a března 1968 počet článků o Khe Sanh na titulních stránkách, počet článků na ostatních stránkách či jako závěrečná shrnutí.¹³⁶ Na tomto příkladu tak demonstroval, jak velký byl počet článků, které se věnovaly Khe Sanh, které se dostaly v únoru a březnu 1968 do Postu a obzvláště pak do Timesů a tím, jak bylo zpravodajství těmito informacemi zahlceno.

Autor této studie sám udává, že *„lze celkově říci, že činnost hlavních amerických televizí a tiskových zpravodajských organizací v únoru a březnu 1968 představují extrémní případ.“*¹³⁷ S čímž souhlasím. Již jsem zde několikrát zmiňovala, že až do ofenzívy Tet nebylo standardní ukazovat v tak velké míře záběry přímo z bojů a tedy se jedná ze strany médií o skutečně výjimečný případ. *„Ta (médiá) pracovala za podmínek neobvyklého stresu, složitostí a nejistot, které převládaly jak ve Vietnamu, tak také ve Washingtonu během*

¹³⁶ BRAESTRUP, Peter. *Big Story*. Westview Press, 1977, s. 323 [cit. 4.3.2024] ISBN: 0-300-02953-5

¹³⁷ Tamtéž, s. 508

ofenzívy Tet v únoru a březnu 1968.“¹³⁸ Dle autora této studie napomohl „vnitropolitický dopad této krize ve Washingtonu svrhnout prezidenta Lyndona Johnsona a vedl také k pozdějším změnám ve vedení války.“¹³⁹ Prezident Johnson byl okolnostmi skutečně dotlačen k oznámení, že se nebude ucházet o další období ve funkci prezidenta. Jeho neustálé zvyšování počtu amerických vojáků ve Vietnamu, strach, že budoucnost Ameriky je ohrožena přímo doma, to, že naděje světa na mír jsou každý den na vážkách a další ho dostali k prohlášení, že nebude usilovat o nominaci na další funkční období prezidenta.

Selhala média v informování o ofenzívě Tet? Peter Braestrup věří, že ano. Má za to, že informovanost veřejnosti je důležitá a jde především o rychlost. Je nutné poskytovat okamžité zprávy a rychlá vysvětlení a všichni nejsou často psychologicky vybaveni k tomu, aby snášeli přetrvávající nejistotu nebo nejasnosti. Potřebují jasnou dějovou linku, agendu či rámcovou práci, aby bylo možné říci co bude dál. Pokud novináři tyto informace z Bílého domu nedostanou, musejí se poohlédnout jinde. Vágní ujištění a výzvy, dle Braestrupa nestačí.¹⁴⁰

Autor popisuje, že pokud chybí jasný scénář od Pentagonu, který by určoval, jak se o dané věci má informovat a co se bude dít, tak si média narychlo vytvoří svůj vlastní a podlehnou senzaci, dramatům, kontroverzím a spekulacím. O tomto se Braestrup zmiňuje obzvlášť v případě informování médií o obléhání Khe Sanh. Jak jsem zde již zmiňovala, média připodobňovala bitvu o Khe Sanh k bitvě o Dien Bien Phu. Jak validní ale toto srovnání bylo, Braestrup popisuje na šesti stránkách v podkapitole s názvem *The „Dienbienphu Syndrome“*. Stručně řečeno ale hlavní rozdíly mezi Khe Sanh a Dien Bien Phu mohli dle Braestrupa novináři pozorovat z pohledu „logistiky, materiálu, vzdálenosti od spřátelených sil, snahy nepřátel získat území a relativní intenzity palby obou stran.“¹⁴¹

Jak jsem na začátku této kapitoly zmiňovala, studie velmi podrobně popisuje počínání médií a dokumentuje mnoho z jejich vydání. Celkově detailně ukazuje jak systém státní propagandy a ovlivňování pronikl do médií, právě na jím zmiňovaných příkladech tištěných médií a televize. Za všechny příklady mohu zmínit například bombardování vesnic. Ku příkladu v Ben Tre, jež jsem zmiňovala také v kapitole *Použití chemických zbraní a*

¹³⁸ BRAESTRUP, Peter. *Big Story*. Westview Press, 1977, s. 508 [cit. 7.3.2024] ISBN: 0-300-02953-5

¹³⁹ Tamtéž, s. 508

¹⁴⁰ Tamtéž, Introduction, s. XI

¹⁴¹ Tamtéž, s. 264

bombardováním během ofenzívy Tet, se jasně ukazovala tato mentalita. Bylo pokládáno za nutné vesnici bombardovat, protože by mohla skrývat komunisty, ale to, že v ní žije mnoho civilistů, které se Amerika snažila chránit před hrozbou komunismu, bylo až na druhém místě. Tento příklad není v Braestrupově studii patrný jen u zmínky o Ben Tre, podobně na něj také poukazuje při prohledávání města Hue, o kterém jsem se zde již taktéž zmiňovala, a to v kapitole *Masakr ve městě Hue*.

Oficiální stanovisko, které ohledně války ve Vietnamu a ofenzívy Tet zaujímal Pentagon, Braestrup příliš nerozebíral a ani nám na něj ve své studii nesdělil svůj názor. Ačkoliv je možné na pozadí určité domněnky sledovat. Ohledně vlády a jejich názorů nám poskytuje pouze informativní obsah a nemnoho svých poznatků. Pokud se vláda k nějaké operaci vyjádřila a poskytla rozhovor, udělala tiskovou konferenci, o které psal nebo vysílal tisk, o tom nás autor této studie informuje. O vyjádření vlády autor psal např., když vláda dělala prognózy na následující období v listopadu 1967 nebo když prezident poskytl rozhovor po začátku ofenzívy Tet.

Studie The Vietnam War and American Culture

Tato studie, jak již název napovídá sleduje, jaký vliv měla válka ve Vietnamu na americkou kulturu, sociální třídy a zkoumá také vliv masových médií na kulturu. Dále zkoumá, jak se americká ideologie může bránit kritice. Byla editována Johnem Carlosem Rowem a Rickem Bergem a mezi další přispěvatele do této studie patří např. Noam Chomsky, Michael Clark, Carol Lynn Mithers, Stephen Vlastos a další. Studie je rozdělena na tři části z nichž první se věnuje převážně historii války ve Vietnamu, druhá se věnuje masovým médiím a třetí část se věnuje populárním médiím.

Dle této studie „*válka ve Vietnamu a její vnímání zásadně změnila zažitě představy o roli literatury jako společenské kritiky*.“¹⁴² Ačkoliv se tato studie věnuje literatuře ve velké míře neopomíjí ani právě zmiňovaná masová média. Autoři si, dle svých slov, plně uvědomují roli literatury a jsou si také vědomi faktu, že se jednalo o tzv. „televizní válku“. „*Kulturní přijetí války ve Vietnamu jasně ukázalo, že americká ideologie je sama o sobě neobyčejně obratnou a dokáže se vyrovnat i s tou nejostřejší kritikou, a právě proto je také*

¹⁴² ROWE, John, Carlos. BERG, Rick. *The Vietnam War and American Culture*. Columbia University Press, 1991, s. IX [cit. 19.3.2024]. ISBN: 978-0231067324

velmi odolná vůči významným společenským a politickým změnám.“¹⁴³ Autoři této studie jsou si také vědomi, že je velmi tenká hranice mezi masovými a populárními médii a stejně tak je jen velmi těžko dohledatelná jasná hranice mezi masovou a populární kulturou. O televizi, které je má práce z velké části věnovaná můžeme říci, že v období války ve Vietnamu byla jak masovým, tak i populárním médiem.

Tato studie se nevěnuje jednotlivým médiím a neprobírá jejich informování o dění během války ve Vietnamu, jako je tomu např. u studie Big Story. Sleduje ale pohled na válku skrz masová a populární média a zajímá se o kulturu a ideologii s nimi spojenou. Stejně jako v případě studie Big Story i zde autoři připouští, že většina Američanů „*toho o lidech, historii, kultuře a jazycích Vietnamu příliš nevěděla.*“¹⁴⁴

V této studii je poukázáno také na rozvrstvení amerických rodin, kdy je často zmiňovaná tzv. nukleární rodina¹⁴⁵ a střední třída spolu s americkým individualismem. Zde se autoři opírají o fakt, že byl dáván apel na důležitost jedince a boje za svobodu jedince a bylo poukázáno na to, že média tento fenomén podporovala.

Autoři Rick Berg a John Carlos Rowe v úvodu naráží na fakt, že Američané selhali, když se snažili Ameriku a její vizi prodat Vietnamcům, a proto se pak snažili prodat Vietnam Americe.¹⁴⁶ Tento fenomén byl v médiích dobře pozorovatelný, protože téma Vietnamu bylo na televizních obrazovkách a v tisku na denním pořádku a Američané začali být postupem času z neustálého zahlcení Vietnamem nejen unavení, ale také apatičtí. V úvodu je také zmíněna důležitá role televize při utváření amerického vnímání vietnamské války, kdy je zdůrazněno, že televizní a filmoví producenti často ospravedlňovali své zobrazování války tvrzením, že dávají divákům to, co chtějí. Zde tedy autoři poukazují na komerčnost mediálního pokrytí, protože bylo třeba uspokojit poptávku veřejnosti.¹⁴⁷ Rowe s Bergem zde navíc podotýkají, že „*Pentagon a Kongres napadly nejen jihovýchodní Asii, ale i americkou rodinu a přinutily běžné občany, aby přehodnotili obvyklé povinnosti vůči svým rodinám a místním komunitám.*“¹⁴⁸ Zde tedy vidíme jasně vyhraněný názor na to, jakou roli a funkci

¹⁴³ ROWE, John, Carlos. BERG, Rick. *The Vietnam War and American Culture*. Columbia University Press, 1991, s. IX [cit. 19.3.2024]. ISBN: 978-0231067324

¹⁴⁴ Tamtéž, s. 1

¹⁴⁵ Pojem nukleární rodina se používá v sociologii či antropologii a znamená model soužití, který zahrnuje matku, otce a děti, které spolu žijí v jedné domácnosti.

¹⁴⁶ ROWE, John, Carlos. BERG, Rick. *The Vietnam War and American Culture*. Columbia University Press, 1991, s. 3 [cit. 20.3.2024]. ISBN: 978-0231067324

¹⁴⁷ Tamtéž, s. 16

¹⁴⁸ Tamtéž, s. 4

Pentagon zastával. Názor amerického vedení, že je nutné pomoci Jižnímu Vietnamu a zastavit tak rudou agresi vnímají autoři této studie jako napadení státu jihovýchodní Asie, nikoliv jako přímou pomoc.

Noam Chomsky píše v této studii o tom, jak silná byla indoktrinace a že se „americký systém indoktrinace nespokojí se ‚vzájemným ničením‘, které smazalo veškerou odpovědnost...Naopak, pachatel zločinů musí být považován za poškozeného.“¹⁴⁹ Zde jsou tedy pozorovatelné prvky propagandy, o kterých se taktéž autoři této studie zmiňují. Právě Chomsky v kapitole s názvem *Visions and of Righteousness*¹⁵⁰ popisuje vnímání amerického neúspěchu ve Vietnamu. Popisuje, že prakticky neexistoval žádný veřejný hlas, který by byl nesouhlasný a mohl se vyjádřit před velkým publikem. Uvádí, že „více než 70 % běžné populace stále považovalo válku za ‚zásadně špatnou a nemorální‘ ovšem nikoliv za ‚chybu‘.“¹⁵¹ Na toto téma vznikalo na konci 60. a poté v 70. letech mnoho různých dotazníků a studií, které zkoumaly názor na to, zda bylo chybou, že se Spojené státy zapojily do války ve Vietnamu a zda se jednalo o prohru.

O propagandě se vyjadřovala také Claudia Springer, která do této studie přispěla kapitolou o filmech ministerstva obrany. Springer zde zmiňuje, že ministerstvo obrany nebylo připraveno na odpor, se kterým se setkalo právě v 60. a 70. letech. Ne všichni rekruti totiž byli odvedeni dobrovolně. Na konci 60. let navíc hýbaly Amerikou protesty a pochody za ukončení války a odpor k válce se projevoval také u některých příslušníků ozbrojených sil. Snaha o „prodej války“ nebyla nikdy tak obtížná.¹⁵²

„Během války ve Vietnamu, prošly americké propagandistické filmy změnou účelu i stylu. Jedním z účelů...bylo motivovat a vzdělávat vojáky.“¹⁵³ O co se filmy o Vietnamu také snažily, bylo napodobit „objektivní“ televizní zpravodajství a posílit tak pocit, že informace v nich prezentované jsou spíše skutečné než vymyšlené. Cílem vojenských filmů není, aby byly nejednoznačné, ale jejich účelem je prezentovat válku v tom nejlepším možném světle a připravit tak vojáky na jejich pracovní cesty.

¹⁴⁹ CHOMSKY, Noam. *Vision of Righteousness*. In: ROWE, John, Carlos. BERG, Rick. *The Vietnam War and American Culture*. Columbia University Press, 1991, s. 24 [cit. 22.3.2024]. ISBN: 978-0231067324

¹⁵⁰ Do češtiny můžeme přeložit jako *Vize spravedlnosti*

¹⁵¹ CHOMSKY, Noam. *Vision of Righteousness*. In: ROWE, John, Carlos. BERG, Rick. *The Vietnam War and American Culture*. Columbia University Press, 1991, s. 28 [cit. 22.3.2024]. ISBN: 978-0231067324

¹⁵² SPRINGER, Claudia. *Military Propaganda: Defense Department Films from World War II and Vietnam*. In: ROWE, John, Carlos. BERG, Rick. *The Vietnam War and American Culture*. Columbia University Press, 1991, s. 95 [cit. 24.3.2024]. ISBN: 978-0231067324

¹⁵³ Tamtéž, s. 95-96

V roce 1969 dokonce vznikl film o bitvě o Khe Sanh, který vychvaloval americké působení ve Vietnamu. Byl to dokument, který popisoval bitvu jako drtivé vítězství a snažil se vyvrátit názor těch, kteří pochybovali o jeho strategickém významu.¹⁵⁴ Snaha o vyzvednutí a podporu americké účasti ve Vietnamské válce tedy nebyla jen skrz televizní a tiskové zpravodajství, ale také skrz filmy. Ovšem tyto filmy, které produkovalo ministerstvo obrany, nebyly téměř nikdy určeny běžné veřejnosti. „*Filmy o Vietnamu byly promítány téměř výhradně vojákům, ale s několika výjimkami. Distribuce filmu Why Vietnam? (1965) byla na středních a vysokých školách a dále bylo také televizní vysílání série filmů ministerstva obrany v rámci programu Big Picture.*“¹⁵⁵

Pokud by tyto filmy byly promítány v kinech nebo v televizi, bylo by obtížné zásadně změnit veřejné mínění o válce ve Vietnamu. Tyto filmy by byly konfrontovány s televizním zpravodajstvím, což by bylo podezřelé, protože odpor proti válce ve Vietnamu vyvolával skepsi vůči oficiálním verzím. Filmy ministerstva obrany prošly určitou stylistickou proměnou, na čemž měla vliv i televize a televizní vysílání, protože televize stanovila měřítko pro to, co bylo přijato jako věrohodné zobrazení. Díky tomu, že kameramani byli často přítomni u samotného dění na frontě, pomohla televize tento prvek zavést jako hlavní požadavek dokumentárního realismu.¹⁵⁶

Claudia Springer na závěr své kapitoly dodává, že mezi 2. světovou válkou a válkou ve Vietnamu přestalo být ministerstvo obrany důležitým zdrojem válečných obrazů a to hlavně díky televizi a každodennímu vysílání válečných záběrů. Nastala nová éra propagandy v důsledku kulturních a technologických změn. Američané se stále více stavěli proti zapojení své země do války ve Vietnamu, na oficiální prohlášení o válce pohlíželi skepticky a Johnsova administrativa reagovala spíše zaměřením se na propagandistické úsilí, než na veřejnost¹⁵⁷.

Válka ve Vietnamu se stala komoditou, která byla prodávána v televizi a v populárních filmech, což dle této studie naznačuje, jak byla válka komercializována a podřízena masové spotřebě. Tato komercializace odráží dle autorů širší společenský zájem

¹⁵⁴ SPRINGER, Claudia. *Military Propaganda: Defense Department Films from World War II and Vietnam*. In: ROWE, John, Carlos. BERG, Rick. *The Vietnam War and American Culture*. Columbia University Press, 1991, s. 109 [cit. 24.3.2024]. ISBN: 978-0231067324

¹⁵⁵ Tamtéž, s. 96

¹⁵⁶ Tamtéž, s. 97

¹⁵⁷ Tamtéž, s. 112

o válku a právě její kulturní význam. Celkově jsou tedy autoři této studie toho názoru, že televize a další média sehrály významnou roli při utváření veřejného vnímání války ve Vietnamu. Pentagon a Kongres vidí autoři jako silné a vlivné instituce, které měly nejen svojí propagandou velký dopad na životy mnoha amerických rodin.

Tkví tedy dle autorů této studie za neúspěchem média? Rozhodně zastávaly velmi důležitou roli. Obzvláště televize, která měla schopnost přivést válku do obývacích pokojů mnoha Američanů, sehrála zásadní roli ve formování veřejných názorů. Avšak dle autorů této studie zapříčinilo prohru více faktorů, mezi které patří strategické chyby, nedostatečně jasné cíle, nesprávné pochopení vietnamské kultury a terénu a politické rozpory ve Spojených státech. Důležitou roli sehrálo navíc také měnící se veřejné mínění a protiválečná hnutí.¹⁵⁸ Celkově tedy autoři netvrdí, že by média, či konkrétně televize přímo zavinila prohru Spojených států. Ačkoliv mělo mediální pokrytí války ve Vietnamu velmi důležitý vliv, bylo pouze jedním z mnoha faktorů, které ovlivnilo válku ve Vietnamu a její konec.

Studie The “Uncensored War”

Tato studie je poslední studií, kterou budu v této práci analyzovat. Její celý název zní The “Uncensored War” - The media and Vietnam a jejím autorem je Daniel C. Hallin. Studie je rozdělena na dvě části - Part 1, ve kterém se autor zabývá eskalací vietnamského konfliktu a to od roku 1961 až do roku 1965 (vzhledem k tomu, že se v mé práci ale primárně zabývám ofenzívou Tet, nebude tato část studie do mé analýzy plně zahrnuta) a Part 2, kde už se poté věnuje válce přímo na televizních obrazovkách. Stejně jako v případě studie Big Story jsem tuto studii ve své práci využívala jako jeden z hlavních zdrojů.

Autor ihned v úvodu píše o americké porážce, která Spojené státy nechala hluboce rozdělené a to, co občany nejvíce rozdělovalo byla role médií. Tedy ihned v úvodu je médiím přisuzována velká zodpovědnost a důležitost v tomto konfliktu. O čem ale dle autorových slov panuje od konce války shoda, což také dokládá slovy R. Nixona je, že situaci ve Vietnamu komplikovaly faktory, které se předtím v americkém vedení války nevyskytovaly, protože americká zpravodajská média ovládala domácí mínění o probíhající válce. Mezi liberály a konzervativci ale panují neshody v tom, kdo byl k veřejnosti upřímnější a jaké

¹⁵⁸ BERG, Rick. *Losing Vietnam: Covering the War in an Age of Technology*. In: ROWE, John, Carlos. BERG, Rick. *The Vietnam War and American Culture*. Columbia University Press, 1991, s., s. 119 [cit. 28.3.2024] ISBN: 978-0231067324

byly důsledky konfliktu mezi médii a vládou. Co je ale dle autora napříč politickým spektrem všeobecně uznávané je fakt, že vztah mezi vládou a médii byl konfliktní, protože média byla v rozporu s tím, o co se snažila vláda. Ta se snažila o veskrze pozitivnější pohled na celou válku. U veřejnosti ale převládl pohled médií, která ukazovala to dobré i to špatné a rozčarování veřejnosti si tak vynutilo ukončení této války.¹⁵⁹

Autor o médiích píše nejen ve spojitosti s válkou ve Vietnamu, ale také ve spojitosti s dalšími politickými událostmi, jakými byly hnutí za občanská práva, vznik řady nových politických hnutí a v neposlední řadě také aféra Watergate. Nejen válka ve Vietnamu, ale i tyto další události „*vyvolávaly širší polemiku ohledně vztahu médií k institucím americké vlády.*“¹⁶⁰

Jak jsem již zmiňovala na začátku této kapitoly, Part 1 se věnuje eskalaci války a to od roku 1961 do roku 1965, ačkoliv se ve své práci zabývám primárně ofenzívou Tet a rokem 1968, shrnu zde alespoň krátce obsah a myšlenky této první části, protože se samozřejmě válce ve Vietnamu a médiím věnuje také. Autor v této části píše např. o Buddhistické krizi, incidentu v Tonkinském zálivu, politické situaci doma v USA nebo o operaci Rolling Thunder.

Hallin zde píše nejen o prvních operacích ve Vietnamu, ale také o nepřesnostech v médiích, kdy uvádí, že „*nejvýznamnější nepřesností ve zprávách o první ověřené operaci ve Vietnamu nebyl incident v Tonkinském zálivu, ale souvisela s americkou politikou.*“¹⁶¹ Dále se zde zmiňuje o úvahách prezidenta Johnsona a Kennedyho, zda více zabřednout do této války. Kennedyho administrativa „*byla obecně zaměřená na to, aby se o americké účasti ve Vietnamu nepsalo.*“¹⁶² Napříč touto první částí poté autor popisuje počínání prezidenta Johnsona, který byl naopak zodpovědný za zvyšování americké účasti ve Vietnamu a média o akcích, které plánoval věděla mnohem více. Bylo tomu tak například právě v případě incidentu v Tonkinském zálivu, který jsem detailněji popisovala v kapitole *Zapojení USA do války ve Vietnamu*.

Stejně jako je tomu v případě studie Big Story, Hallin zde některé své poznatky

¹⁵⁹ HALLIN, C. Daniel. *The “UNCENSORED WAR”. The media and Vietnam*, s. 3 - 4. California: University of California Press, 1989 [cit. 30.3.2024]. ISBN 0-520-06543-3

¹⁶⁰ Tamtéž, s. 4

¹⁶¹ Tamtéž, s. 17

¹⁶² Tamtéž, s. 29

doplňuje citacemi z televizního vysílání, nebo z tisku, nicméně tomu tak není v takové míře jako právě u studie Big Story. Zmiňuje zde nejvíce The New York Times, The Washington Post, The Times a dále také televize NBC, CBS a okrajově také ABC. V druhé části studie - Part 2 své poznatky také dokládá několika tabulkami, které srovnávají např. vysílání CBS Evening News Rundowns s Defense Department Kinescopes¹⁶³, nebo srovnávají výroky prezentované v televizi, které jsou příznivé a nepříznivé pro různé aktéry války ve Vietnamu¹⁶⁴ nebo také srovnávají přisuzování odpovědnosti za civilní oběti zobrazené ve filmu v televizním zpravodajství.¹⁶⁵

Druhá část této studie začíná prepisem proslovu prezidenta Johnsona, který měl před NAB, ve kterém se zmiňuje o tom, kolikrát byla válka přivedena do obývacích pokojů amerických rodin, a že historikové mohou pouze hádat, jaký dopad to bude mít¹⁶⁶. Začátek této druhé části také doplňuje informacemi o tom, jak se v televizním vysílání navýšil počet minut, který byl ve zprávách věnovaný válce ve Vietnamu¹⁶⁷. Svůj výzkum podkládá vzorky televizního zpravodajství 8 - 12 náhodně vybraných večerních zpravodajských relací z každého měsíce, tedy celkem autor použil 779 relací, z nich všechny kromě 56 obsahovaly zprávy o Vietnamu. Čímž samozřejmě upozorňuje na zvyšující se intenzitu zpráv z Vietnamu.

První kapitola této druhé části se věnuje síle televize. Zde Hallin popisuje jakou sílu televizní vysílání mělo a upozorňuje také, že i když se lidé na televizi dívali, tak bylo důležité kolik pozornosti vysílání věnovali. Autor ale také předkládá další argument, který se týká síly televize, ve kterém spekuluje o tom, že „*možná nezáleží na tom, jestli televize má skutečně tak obrovský vliv na veřejné mínění, jaký ji mnozí připisují; možná stačí její pověst.*“¹⁶⁸ Hallin věří, že televize je jistým způsobem ukazatelem veřejného mínění, což dokládá i, dle jeho slov, věrohodným argumentem z důležitého bodu války, když se v roce 1968 vypravil Walter Cronkite do Vietnamu. Cronkite totiž zakončil reportáž komentářem, že se válka stala krvavým patem, a tehdy se prezident Johnson údajně obával toho, že pokud ztratí Cronkitea, ztratí Ameriku. Rolím televizních hlasatelů ukládá autor obecně velkou

¹⁶³ HALLIN, C. Daniel. *The “UNCENSORED WAR”. The media and Vietnam*, s. 112. California: University of California Press, 1989 [cit. 30.3.2024]. ISBN 0-520-06543-3

¹⁶⁴ Tamtéž, s. 148

¹⁶⁵ Tamtéž, s. 154

¹⁶⁶ Tamtéž, s. 103

¹⁶⁷ Tamtéž, s. 105

¹⁶⁸ Tamtéž, s. 108

váhu, neboť „většina televizních reportáží z terénu přibližovala pouze malou část války a jen málo explicitně hovořila o širším významu.“¹⁶⁹ Více toho později přibližovali právě hlasatelé a autor toto tvrzení dokládá přepisem několika reportáží W. Cronkitea či Ch. Huntelyho.

Novinářská aktivita byla dle autora během ofenzívy Tet výjimečná. Procenta televizních reportáží, ve kterých novináři psali redakční komentáře nebo komentáře ke zprávám, se během dvou měsíců po útocích během ofenzívy zvýšila z průměru 5,9 % před ofenzívou na 20 %. Ve zprávách vypadala ofenzíva Tet jako dramatický a katastrofální zvrát událostí, nicméně Hallin píše, že její dopad na veřejné mínění a politiku byl složitější a méně dramatický než se obecně předpokládá. Rozhodně tento dopad ale nebyl bezvýznamný.¹⁷⁰ Novináři obecně přijali oficiální tvrzení, že ofenzíva Tet byla vojenskou porážkou Severovietnamců a NLF¹⁷¹. Nicméně často odmítali oficiální optimistický pohled na celý průběh války a naznačovali, že vítězství bylo Pyrrhovo. Zdůrazňovali náklady jak pro americké a jihovietnamské vojáky, tak také pro civilisty.¹⁷²

Prohrála média válku ve Vietnamu? Hallin věří, že tato otázka není tou nejdůležitější, kterou bychom si měli pokládat v souvislosti s rolí médií v této válce. Možná mohla být americká síla využita více efektivně, pokud by nad médii byla větší kontrola. Není ale pochyb o tom, že kontrolu zobrazovaných materiálů a informací je pro výkon politické moci klíčová. Podle autora je jistě pravda, že úvahy o veřejném mínění byly částečně zodpovědné za některá omezení použití americké vojenské síly. Například bombardování cílů bylo omezené, protože rozsáhlé civilní ztráty byly považované za politicky škodlivé. Co se tedy nakonec skutečně stalo silnou brzdou americké politiky, bylo právě veřejné mínění. Nicméně dle autora není jasné, jestli by se situace výrazně změnila, pokud by byly zprávy cenzurované, televizní vysílání by bylo zakázáno nebo kdyby se novináři více podřizovali prezidentské autoritě. Autor tedy věří, že americká síla mohla být využita efektivněji a to, co velmi brzdilo americkou zahraniční politiku bylo hlavně právě veřejné mínění, na kterém se postupem času odrážela nelibost s celým počínáním ve Vietnamu.

¹⁶⁹ HALLIN, C. Daniel. *The "UNCENSORED WAR". The media and Vietnam*, s. 140. California: University of California Press, 1989 [cit. 30.3.2024]. ISBN 0-520-06543-3

¹⁷⁰ Tamtéž, s. 168-169

¹⁷¹ Národní fronta osvobození Jižního Vietnamu

¹⁷² HALLIN, C. Daniel. *The "UNCENSORED WAR". The media and Vietnam*, s. 171. California: University of California Press, 1989 [cit. 30.3.2024]. ISBN 0-520-06543-3

Srovnání analyzovaných studií

Na předchozích stránkách jsem analyzovala tři vybrané studie, které se zabývají mediálním pokrytím války ve Vietnamu. Ačkoliv všechny tyto studie řeší podobné otázky a kladou si podobné cíle, každá přinesla trochu odlišné poznatky. Studie, která se typově liší od ostatních dvou, je studie s názvem *The Vietnam War and American Culture*, která, na rozdíl od zbývajících studií, nesledovala mediální pokrytí přímo a nepodkládala své poznatky pomocí televizního vysílání či tisku. Mediálním pokrytím se ovšem zabývala a přinesla pohled nejen na to, jak se měnil kritický pohled skrz literaturu, ale také jakou roli měla masová a populární média. Do svého pozorování tato studie navíc přibírá také kulturu. Autoři zde zmiňují, jak obratná dokáže být americká ideologie a v tomto směru také zmiňují fungování propagandy spojeného s indoktrinací.

Studie, které jsou si typově o něco blíže jsou *The “Uncensored War”* a *Big story*. V obou těchto studiích autoři podkládají svá tvrzení citacemi z tisku nebo z televizního vysílání a mají téměř totožný repertoár zdrojů. Studie *The “Uncensored War”* je ovšem o dost kratší a na rozdíl od *Big Story* se nezaměřuje pouze na ofenzívu Tet a její události, ale zmiňuje téměř celý průběh války ve Vietnamu. V této studii se autor (Daniel C. Hallin) asi nejbližší přibližuje k tvrzení Pentagonu, že média mají velký podíl viny na prohře ve Vietnamu. Ačkoliv se s tímto tvrzením plně neztotožňuje, ze všech těchto studií ale k němu má rozhodně nejbližší. Všechny tyto studie považují za jasné, že média měla velký vliv.

Podle P. Braestrupa (studie *Big Story*) média dokonce v informování o ofenzívě Tet selhala. Autoři studie *The Vietnam War and American Culture* jsou toho názoru, že média zastávala velmi důležitou roli, ale není pouze jejich chybou, že Američané válku ve Vietnamu prohráli. A ve studii *“Uncensored War”* autor věří, že mohla být média využita efektivněji, ovšem otázka, zda média mohou za americký neúspěch, není dle něj nejpodstatnější.

Celkově je tedy ve všech těchto studiích médiím připisována velká zodpovědnost a ani jeden z autorů není stejného názoru jako Pentagon, že by prohru ve Vietnamu zapříčinila pouze média. Televizní vysílání rozhodně ovlivnila necenzurovanost tisku, jako tomu bylo např. během 2. světové války a to, že se kameramani dostávali přímo na bojovou frontu, odkud se záběry dostávaly přímo do obývacích pokojů milionů Američanů. Do ofenzívy Tet

nebylo přehlčení Vietnamem na denním pořádku, ovšem ofenzíva Tet tuto situaci obrátila. Propaganda je součástí každé války a ani zde tomu nebylo jinak. Autoři všech studií se alespoň okrajově zmiňují o fungování propagandy, která ovlivňovala nejen vojáky, ale samozřejmě také civilní obyvatelstvo. To, pod domnělým napomáháním rozvoji demokracie a hrdinstvím amerických vojáků postupně, jak se k nim válka dostávala čím dál blíže, ztrácelo dojem správnosti celé záležitosti ve Vietnamu.

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo poukázání na sílu televize a televizního vysílání během války ve Vietnamu a obzvláště během ofenzívy Tet. Právě během tohoto svátku v roce 1968 se začal výrazně měnit pohled amerického civilního obyvatelstva na celou válku ve Vietnamu. Nejen v televizi, ale také v tisku se pravidelně objevovaly zprávy z Vietnamu a ofenzíva Tet a její události přišla do tohoto rozpoložení jako velmi dramatická záležitost. Pravidelné záběry války, které ukazovaly raněné vojáky, mrtvé, zničená města a vesnice, letadla, která svrhovala bomby, a mnoho dalšího se téměř každodenně dostávaly k milionům civilních obyvatel.

Tvrzení Pentagonu, že jim média prohrála válku ve Vietnamu, není dle mého názoru zcela realistické, ačkoliv si myslím, že média a televizní vysílání jsou rozhodně jedním z důvodů, proč byla válka postupem času americkou společností čím dál tím méně podporovaná a proč se také začalo objevovat více mírových pochodů a protestů proti této válce. Nemyslím si ovšem, že je tento důvod hlavní a jediný. Má ovšem své zastoupení, které se přidalo k nabalujícím se problémům, kterým vláda čelila. Cílem bylo přiblížit vojáky, kteří neohroženě bojují v zámoří. Nikdo neočekával, jak velký dopad by televize vlastně mohla mít. V analyzovaných studiích převládá stejný názor. Televize a další média měla nepopíratelný přínos na ukončení této války.

Válka ve Vietnamu byl válečný konflikt, který si vyžádal mnoho obětí na obou stranách, zničené životní prostředí a mnoho raněných nejen fyzicky, ale také psychicky. Tato válka dostala mnoho pojmenování, ale právě kvůli zmiňovaným záběrům z bojišť se vžilo označení „televizní válka“. Neočekávalo se, že velmoc jakou byla Amerika by se svými technologickými a vojenskými možnostmi ve Vietnamu neuspěla. Vietnam se ale přesto stal válkou, ve které Spojené státy utrpěly porážku, což tuto hrdou zemi poznamenalo a nechalo

na ní jizvy v podobě mnoha mrtvých a zraněných vojáků, mnoha rodin bez synů a otců a mnoha osob, které si nesou vzpomínky na tento konflikt až do své smrti.

Summary

The aim of this bachelor's thesis was to demonstrate the power of television and television broadcasting during the Vietnam War, especially during the Tet Offensive. It was precisely during this holiday in 1968 that the perception of the entire Vietnam War by the American civilian population began to significantly change. Not only on television, but also in the press, regular reports from Vietnam appeared, and the Tet Offensive and its events came into this context as a very dramatic matter. Regular footage of the war, showing wounded soldiers, dead, destroyed cities and villages, planes dropping bombs, and much more, reached millions of civilians almost daily.

The Pentagon's claim that the media lost the Vietnam War for them is, in my opinion, not entirely realistic, although I believe that the media and television broadcasting are certainly one of the reasons why the war was increasingly less supported by American society over time, and why more peace marches and protests against this war began to emerge. However, I do not think this reason is the main and only one. Nevertheless, it has its representation, which added to the accumulating problems the government faced. The aim was to bring closer the soldiers who were bravely fighting overseas; no one expected the actual impact television could have. The analyzed studies predominantly share the same opinion. Television and other media had an undeniable contribution to ending this war.

The Vietnam War was a conflict that claimed many casualties on both sides, destroyed the environment, and left many physically and mentally wounded. This war was given many names, but it became known as the "television war" precisely because of the mentioned battlefield footage. It was not expected that a superpower like America, with its technological and military capabilities, would fail in Vietnam. However, Vietnam still became a war in which the United States suffered defeat, leaving scars in this proud nation in the form of many dead and wounded soldiers, many families without sons and fathers, and many individuals carrying memories of this conflict until their death.

Použitá literatura

Literatura

BRAESTRUP, Peter. Big Story: How the American Press and Television Reported and Interpreted the Crisis of Tet 1968 in Vietnam and Washington. Westview Press, 1977. ISBN: 0-300-02953-5

FISHEL, R. Wesley. Vietnam: Anatomy of a Conflict. Illinois: F. E. Peacock Publishers, Inc., 1968

FREY, Marc. Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu. Praha: Paseka, 2003. ISBN: 80-7185-468-9

HALLIN, C. Daniel. The "UNCENSORED WAR". The media and Vietnam. California: University of California Press, 1989. ISBN 0-520-06543-3

MCLUHAN, Marshall. Jak rozumět médiím: extenze člověka. Praha: Odeon, 1991. ISBN: 80-207-0296-2

Přehled televize ve světě in: Edice Československé televize, Praha 1964

ROWE, John, Carlos. BERG, Rick. The Vietnam War and American Culture. Columbia University Press, 1991. ISBN: 978-0231067324

SMITH, Anthony. Television. An International History. Oxford University Press, 1995. ISBN: 0-19-874249-5

WILLBANKS, H. James. The Tet Offensive: A Concise History. Columbia University Press, s. XIX. ISBN: ISBN-13: 9780231128414

Internetové zdroje

CRESSMAN, L. Dale. *Agnew, ABC, and Richard Nixon's War on Television*. Journalism history 2021, VOL. 47, NO. 1. Dostupné z <https://scholarsarchive.byu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=5444&context=facpub>

Gulf of Tonkin - 11/30/2005 and 05/30/2006. Dostupné z: <https://www.nsa.gov/Helpful-Links/NSA-FOIA/Declassification-Transparency-Initiatives/Historical-Releases/Gulf-of-Tonkin/>

HONSŮ, Miroslav. *První televizní válka: Jak propaganda Američanům nevyhrála válku ve Vietnamu* [online], 11.3.2021. Dostupné z: <https://zoom.iprima.cz/valky/prvni-televizni-valka-vietnam>

HUEBNER, J. Andrew. *Rethinking American Press Coverage Of The Vietnam War, 1965-68*, Journalism History. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00947679.2005.12062683>

Khe Sanh [online] In: History.com, 2.8.2011. Dostupné z: <https://www.history.com/topics/vietnam-war/battle-of-khe-sanh-1>

- KRATZ, Jessie. *Vietnam: The First Television War* [online], 25.1.2018. Dostupné z: <https://prologue.blogs.archives.gov/2018/01/25/vietnam-the-first-television-war/>
- MANDELBAUM Michael. *Vietnam: The Television War*. Daedalus [online]. The MIT Press, 1982, 111(4) Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/20024822>
- MCMAHON, Robert. *The Pentagon's War, The Media's War. Reviews in American History*, Vol. 28, No. 2 (Jun., 2000). Dostupné z: <https://muse.jhu.edu/pub/1/article/29179/summary>
- MITCHELL, C. Michael. *Television and the Vietnam War*. Naval War College Review, MAY-JUNE 1984, Vol. 37, No. 3. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/44636560>
- NĚMEC, Václav. SVITAK, Daniel. *Válka ve Vietnamu* [online]. Dějepis.com. Dostupné z: <https://www.dejepis.com/ucebnice/valka-ve-vietnamu/>
- NĚMEC Václav, SVITAK Daniel. *Spojené státy americké po druhé světové válce* [online]. Dějepis.com. Dostupné z: <https://www.dejepis.com/ucebnice/spojene-staty-americke-po-druhe-svetove-valce/>
- PELZ, Stephen. *John F. Kennedy's 1961 Vietnam War decisions*. In: Taylor & Francis Online [online], 24.1.2008. Dostupné z: https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/01402398108437093?casa_token=G1T6gUIF32UAAAAA:-V64XZYEmzz3ZYHqSWxyCMbnEqS-JIEx5iwkYFfmj-WRmqF3X5BhhRe1eEbEre0aAn3Rk1CMOY
- SINGSANK, Ryan. *Skepticism and Exposure: Television Coverage of the Vietnam War*. Armstrong Undergraduate Journal of History, Volume 10, Issue 2, Article 6, 2020. Dostupné z: <https://digitalcommons.georgiasouthern.edu/auj/vol10/iss2/6/>
- TRUMP, Rick.. *The Siege of Khe Sanh*. In: *Perspectives in History* 1968, VOL. XIV 1998-1999. Dostupné z: https://www.nku.edu/content/dam/hisgeo/docs/archives/Vol14_1998-1999perspectives.pdf#page=42
- "Report from Vietnam" | February 27, 1968. In: Voices & Visions [online]. Dostupné z: <https://vandvreader.org/report-from-vietnam-february-27-1968/>

UPI archives

- President says Viet Cong attacks fail*. In: UPI archives [online], ze dne 2.1.1968. Dostupné z: <https://www.upi.com/Archives/1968/02/02/President-says-Viet-Cong-attacks-fail/6741658341852/>
- Planes bombing Viet Cong as Saigon fight rages*. In: UPI archives [online], ze dne 31.1.1968. Dostupné z: <https://www.upi.com/Archives/1968/01/31/Planes-bombing-Viet-Cong-as-Saigon-fight-rages/4751452388144/>
- Reds give up palace at Hue*. In: UPI archives [online] ze dne 24.2.1968. Dostupné z: <https://www.upi.com/Archives/1968/02/24/Reds-give-up-palace-at-Hue/7325845544181/>

The New York Times

Major Describes Move. In: The New York Times [online], ze dne 8.2.1968. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/1968/02/08/archives/major-describes-move.html>

MOHR, Charles. *Foe invades U.S. Saigon embassy*; . In: The New York Times [online] ze dne 31.1.1968. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/1968/01/31/archives/foe-invades-us-saigon-embassy-us-aide-in-embassy-villa-kills.html>

REDS DRIVEN OFF; Two Torpedo Vessels Believed Sunk in Gulf of Tonkin. In: The New York Times [online] ze dne 5.8.1964. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/1964/08/05/archives/reds-driven-off-two-torpedo-vessels-believed-sunk-in-gulf-of-tonkin.html>

The Washington Post

ACHENBACH, Joel. *Did the news media, led by Walter Cronkite, lose the war in Vietnam?*. In: The Washington Post [online]. Dostupné z: https://www.washingtonpost.com/national/did-the-news-media-led-by-walter-cronkite-lose-the-war-in-vietnam/2018/05/25/a5b3e098-495e-11e8-827e-190efaf1f1ee_story.html

The Guardian

Vietnam: The Real War – in pictures [online]. In: The Guardian. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/artanddesign/gallery/2015/apr/22/vietnam-the-real-war-a-photographic-history-by-the-associated-press-in-pictures>

Reuters

HERSKOVITZ, Jon. *How the JFK assassination transformed media coverage*. In: Reuters [online] 21.11.2013. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/idUSBRE9AK11S/>

You Tube

AP was there: Saigon Execution. In: Youtube [online] 8.2.2018. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=zfcQGU8eIQ>

Tet Offensive 1968, US Embassy & Saigon fighting. In: Youtube [online] 15.11.2007. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=q1vJqTN-qVI&t=167s>

Vietnam War - Hue City 1968. In: Youtube [online] 23.11.2007. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=vDy0Z3HskTE>

50 years ago: Walter Cronkite calls for the U.S. to get out of Vietnam. In: Youtube [online] 28.2.2018. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=Dn2RjahTi3M>

Dokumentární filmy/série

BURNS, Ken; NOVICK, Lynn. *The Gulf of Tonkin Resolution* [televizní minisérie]. USA: PBS, 2017. Dostupné z: <https://www.pbslearningmedia.org/resource/fb9582a2-4c61-42ad-b4c9-9de446045c4a/gulf-of-tonkin-resolution-video-ken-burns-lynn-novick-the-vietnam-war/>

BURNS, Ken, NOVICK, Lynn. *January 1968 Attack on the US Embassy in Saigon* [televizní minisérie]. USA: PBS, 2017. Dostupné z: <https://www.pbslearningmedia.org/resource/5c7743df-a389-4045-b0cc-d3d2f0b4948e/attack-on-the-us-embassy-video-ken-burns-lynn-novick-the-vietnam-war/#.Wf10EIWnHIU>

JACKSON, Sammy. *The Tet Offensive* [dokumentární film]. USA, 2012

Bakalářské práce

BŘÍZOVÁ, Aneta. *Proměny názorů na používání chemických zbraní v moderních dějinách*. Kladno, 2020. Bakalářská práce. České vysoké učení technické, Fakulta biomedicínského inženýrství, Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva. Vedoucí práce prof. Ing. Vladimír Pitschmann, CSc.

Přednášky

GROMAN, Martin. KONČELÍK, Jakub. *Propaganda Východ versus Západ v 50. a 60. letech* [přednáška]. Praha: FSV UK v Praze, 20.11.2023

MORAVEC, Václav. *Televizní vysílání v USA* [přednáška]. Praha: FSV UK v Praze, 26.10.2022

VRANKA, Marek. *Postoje* [online přednáška]. Záznam z roku 2020

Seznam příloh

Příloha č. 1: Mapa Vietnamu s vyznačením strategických oblastí (obrázek). Zdroj: WILLBANKS, H. James. *The Tet Offensive: A Concise History*. Columbia University Press, s. XIX. ISBN: ISBN-13: 9780231128414

Příloha č. 2: Mapa Saigonu s vyznačením americké ambasády (obrázek). Zdroj: BRAESTRUP, Peter. *Big Story: How the American Press and Television Reported and Interpreted the Crisis of Tet 1968 in Vietnam and Washington*. Westview Press, 1977. ISBN: 0-300-02953-5

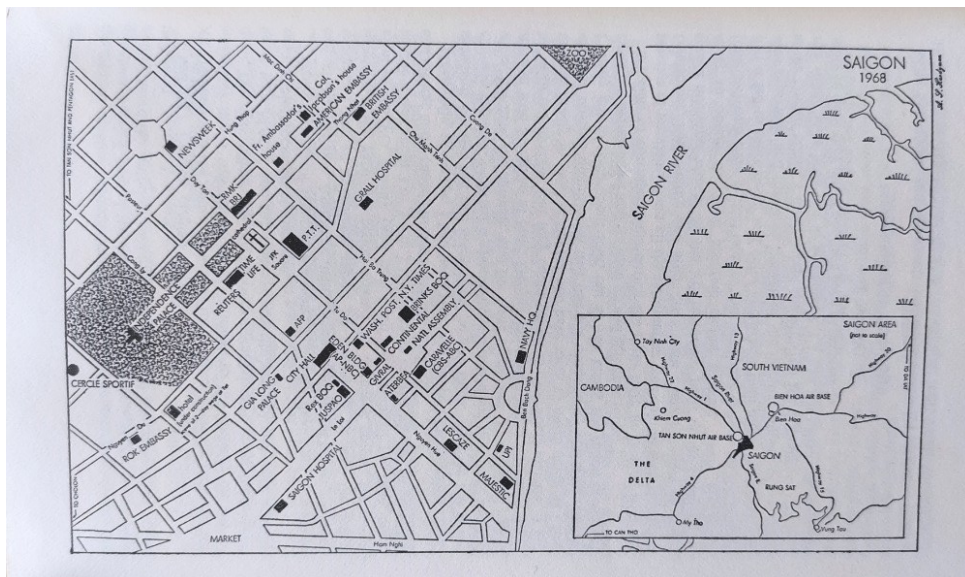
Příloha č. 3: poprava Nguyena Van Lema (obrázek). Zdroj: *Vietnam: The Real War – in pictures* [online]. In: The Guardian. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/artanddesign/gallery/2015/apr/22/vietnam-the-real-war-a-photographic-history-by-the-associated-press-in-pictures>

Přílohy

Příloha č. 1: Mapa Vietnamu s vyznačením strategických oblastí (obrázek). Zdroj: WILLBANKS, H. James. *The Tet Offensive: A Concise History*. Columbia University Press, s. XIX. ISBN: ISBN-13: 9780231128414

Příloha č. 2: Mapa Saigonu s vyznačením americké ambasády (obrázek). Zdroj: BRAESTRUP, Peter. *Big Story: How the American Press and Television Reported and Interpreted the Crisis of Tet 1968 in Vietnam and Washington*. Westview Press, 1977. ISBN: 0-300-02953-5

Příloha č. 3: poprava Nguyen Van Lema (obrázek). Zdroj: *Vietnam: The Real War – in pictures* [online]. In: The Guardian. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/artanddesign/gallery/2015/apr/22/vietnam-the-real-war-a-photographic-history-by-the-associated-press-in-pictures>

SCHVÁLENO

T. 10-23
M. J.

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce									
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:									
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Ondřejková Pavlína	Razítko podatelny: <table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td colspan="2" style="text-align: center;"> Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd </td> </tr> <tr> <td>Došlo dne:</td> <td style="text-align: center;">- 7 - 09 - 2023 -1-</td> </tr> <tr> <td>Čj:</td> <td style="text-align: center;">Příloh:</td> </tr> <tr> <td>Přiděleno:</td> <td></td> </tr> </table>	Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd		Došlo dne:	- 7 - 09 - 2023 -1-	Čj:	Příloh:	Přiděleno:	
Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd									
Došlo dne:		- 7 - 09 - 2023 -1-							
Čj:		Příloh:							
Přiděleno:									
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2021									
Fakultní e-mail diplomantky/diplomanta: 55984436@fsv.cuni.cz									
Studijní program/specializace: Komunikační studia se specializací na Mediální studia									
Název práce v češtině: Válka ve Vietnamu a role televizního vysílání ve Spojených státech Amerických									
Název práce v angličtině: War in Vietnam and the role of Television broadcasting in the United States of America									
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2022/2023) (diplomovou práci je možné obhajovat nejdříve šest měsíců od schválení tezí) LS 2024									
Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků): Válka ve Vietnamu byl ozbrojený konflikt, do kterého se, mimo jiných zemí, zapojila také Amerika, která se obávala šíření komunismu do dalších zemí. Válka je také označována jako „Televizní válka“, protože záběry z ní byly vysílány v televizi. Mým cílem bude poukázat na to, co dokázalo vysílání záběrů v televizi přímo z bojové linie. Předmětem této práce bude také přiblížení průběhu této války z pohledu USA a zaměření se na počátky a rozmach televizního vysílání. Dále bude mým cílem přiblížit televizní vysílání v průběhu války ve Vietnamu a její mediální propagandu, protože kvůli záběrům přímo z bojových linií se v Americe zvedla obrovská vlna masového odporu, k původně podporované válce, a to je také jeden z důvodů, proč Američané z Vietnamu odešli.									
Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu): Úvod Historický kontext Americká zahraniční politika po roce 1945 Zapojení USA do války ve Vietnamu Co se dělo v Americe během války ve Vietnamu Role mírových hnutí Televizní válka Počátky televizního vysílání v USA Propaganda války ve Vietnamu Válka ve Vietnamu z pohledu tehdejších amerických médií Závěr									
Vymezení zpracovávaného materiálu (např. konkrétní titul periodika a období jeho analýzy): The New York Times: 1983 – TV: The Tet Offensive in Vietnam 1985 – ‘Television’s Vietnam: The real story,’ on PBS 1885 – ‘Honor duty and War called Vietnam’ on CBS									
Postup (technika) při zpracování materiálu: Analýzu článků v mé práci budu provádět kvalitativním způsobem. Mým cílem bude analyzovat to, jak byla veřejnost informována o válce ve Vietnamu skrz televizní vysílání a také, jaký vliv a dopad televizní vysílání mělo. Dále bych se chtěla zabývat tím, co pro americkou veřejnost znamenalo vysílání									

těchto záběrů.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2–5 řádků):

Fishel, R. Wesley. Vietnam: Anatomy of a Conflict. Itasca, F. E. Peacock Publishers 1986.
Autor prostřednictvím spisů od expertů, politiků a novinářů přibližuje a vysvětluje válku ve Vietnamu, co se dělo, jak se Američané do války dostali a proč byla tak velká úmrtnost na obou stranách.

Frey, Marc. Dějiny vietnamské války. Tragédie v Asii a konec amerického snu. Praha: Paseka, 2003.

Kniha je zaměřena na americkou politiku v jihovýchodní Asii, především ve Vietnamu. Dále se zaměřuje na angažovanost USA ve válce ve Vietnamu a jejich snahy o zastavení šíření komunismu.

Braestrup, Peter. Big Story: How the American Press and Television Reported and Interpreted the Crisis of Tet 1968 in Vietnam and Washington. New Haven: Yale University Press

Studie vysvětluje a přibližuje mediální a televizní pokrytí krize, která později dostala název Ofenzíva Tet. Její autor byl během této krize žurnalistickým veteránem a saigonským reportérem listu Washington Post a v této studii zkoumá jak americký tisk a televize o této události informovali americkou veřejnost a jak ji interpretovali.

Smith, Anthony, Paterson, Richard. Television: An International History. Oxford University Press; 2nd edition, 1998.

Televize je dominantním médiem a kniha popisuje začátky jejího vysílání od technologického vývoje až po dopad na společnost, jak z pohledu násilí, což je k tématu války ve Vietnamu velmi důležité, tak z pohledu sociálních standardů.

Hallin, C. Daniel. The Uncensored War: The Media and Vietnam. University of California Press, 1989.

Kniha je zaměřena na americký neúspěch ve Vietnamu, za který USA částečně vděčí televiznímu vysílání. Zaměřuje se na to, co se Američané mohli během války ve Vietnamu dočíst a jaké záběry z bojových linií viděli v televizi.

Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let):

MIKEŠ, Marek. *Mediální obraz USA v Rudém právu během války ve Vietnamu*. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova. Fakulta sociálních věd, 2020.

POKORNÝ, René. *The Escalating Military Stalemate: The Vietnam War during 1963-1968*. Bakalářská práce (Bc.). Masarykova univerzita. Pedagogická fakulta, 2021.

HANÁKOVÁ, Natálie. *Mobilizace veřejnosti a kontrola přístupu k dění na bojišti: role médií v moderním a postmoderním válčení optikou mediálních studií a vojenské vědy*. Bakalářská práce (Bc.). Masarykova univerzita. Fakulta sociálních studií, 2021.

Datum / Podpis studenta/ky

7.9.2023

.....

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

6.9.2023

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO VE VYHLÁŠCE ŘEDITELE INSTITUTU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNÝ FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO VÝTISKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE NA IKSŽ SCHVALUJE GARANT PŘÍSLUŠNÉHO STUDIJNÍHO PROGRAMU.